بودور، کؤکلنمیشم ساری سیم اوسته
گؤره‌ک قیسمتیمیز نه اوُلاجاقدی.
اوره‌ییم حک اوْلوب واراقلار اوسته
اوُنی گؤزلرینیز اوُخویاجاقدی.

مضراب بارماغینیز واراقلایاراق
تئل-تئل دوشونجه‌می دانیشدیراجاق.
منیم اوره‌ییمدن سیزین اوره‌یه
بَلکه ده بو کتاب کؤرپو اوُلاجاق.

بودا بئله ناغیلدی

میانالی علیرضا

۱۴۰۳

سرشناسه	:	میانالی، علیرضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بودا بئله ناغیلدی/ میانالی علیرضا.
مشخصات نشر	:	تهران: کاروان ایرانگردان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۶ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵سم.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۹۳۳۲۸-۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	زبان: ترکی.
موضوع	:	شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۴ Azerbaijani poetry -- Iran -- 20th century
رده بندی کنگره	:	PL۳۱۴
رده بندی دیویی	:	۸۹۴/۳۶۱۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۳۱۷۴۶۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیپا

نام کتاب ☐ **بودا بئله ناغیلدی**

مؤلف ☐ **میانالی علیرضا**

تایپ و صفحه‌آرایی ☐ **افسانه ابراهیم‌زاده**

شابک ☐ **۹۷۸-۶۲۲-۹۳۳۲۸-۲-۵**

سال چاپ ☐ **۱۴۰۳**

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است.

ارتباط با ناشر: ۰۹۱۴۶۴۶۳۲۷۲

ایچینده‌کیلر

☼باش سؤز = ارشد نظری ۷

قایغی نوُت‌لاری

☼ائلیم، دیلیم، شعریم ۱۵
☼هله ... هله دویون لرین چوُخی باغلی ۱۶
☼ ... اینجیمه سن مندن ای دوُست ۱۷
☼ ... تکله نیب، تکله نیب، تک-تک اولموشوق ۱۹
☼ ... اؤلوم حاقدی حاقدان گه‌لر ۲۱
☼ ... ائل-اوبا سؤزونون بازاری اوجوز ۲۵
☼ ساری قوملی ساحیله نغمه ۲۶
☼ باهارا آلشیق ۲۷
☼ جنایتدن دوُغولموشلار ۲۸
☼ ۲۹ بهَمن ۲۹
☼ کیم‌دیر گناهکار ۳۲
☼ دنیانین نه وئجینه ۳۴
☼ دره قوُجاغیندان قالخیر اوجا داغ ۳۵
☼ بوزُگوش سفری ۳۶
☼ هر شئی واختی گؤزلر، واخدا امکانی ۳۷
☼ دنیامیز ۴۰
☼ یاخشی کی ۴۱
☼ دوُستلا دوشمن آراسیندا ۴۴
☼ ... باتیر گونش ۴۵
☼ ... تک قوُل آرامدا آرامدی ۴۶
☼ حیات یوُللاری ۴۷
☼ ... بودا بئله ۴۸
☼ ... بیز سئودیک آرانی، داغی ۴۹

☼ یوُللار ۵۰

سئوگی قانادیندا

☼ سنی دوشونن زامان ۵۵
☼ آی اوزه ۵۶
☼ ... بو گون هئچ بیلمیره‌م نه اوچون، نه‌دن ۵۷
☼ بوز خَنجری ۵۹
☼ گؤره‌سن ۶۰
☼ ... هردن بیر یوُل آلیب خاطره‌لردن ۶۱
☼ کؤنلوم ناغیل توُخویور ۶۲
☼ بیله بیلمم ۶۳
☼ سنه نه دئییم، نه دئییم ۶۴
☼ ... سن ده تک سن، من ده تک ۶۵
☼ ... بیر آخار بولاغام، بَلکه بیلیرسن ۶۶
☼ سن یادیما دوشورسن ۶۷
☼ ... یوُللار هَمن یوُللاردی ۶۸
☼ یاغیش هاواسی ۶۹
☼ سنده منیم کیمی‌سن ۷۰
☼ ... مین بیر بلا گؤروب بلالی باشیم ۷۲
☼ ... خَزَر ساحیلینده بیر یووا قوردوم ۷۳
☼ گول اکدیم، گول درمه‌دیم ۷۴

غربت‌ده

☼ غربت‌ده ۷۷
☼ ... هردن فیکیرله‌شیب دوشونوره‌م کی ۷۹
☼ ناغیلدی هله ۸۱
☼ ... بو یارالی کؤنلومون ۸۲
☼ توکندی ۸۳
☼ ونکووئردن آچیق مکتوب ۸۴
☼ ... هاوا توتولوب یامان ۸۹
☼ ده‌ییشه‌جک بو هاوا ۹۰
☼ ... او باهار نَفَسلی گنجلیک ایللریم ۹۱
☼ بورا باکی‌دی ۹۴

٭ ... شبهه‌سیز چوُخ شئی‌دن دانیشمیشیق بیز ۹۵
٭ ... کؤنلومه ملحم او سئودالی آنلار ۹۶
٭ هارا گئدیر ۹۷
٭ ... هاچاندی باشیمدان بیر فیکیر کئچیر ۹۸
٭ ... آتامین دنیاسینا، آنامین لایلاسینا ۱۰۰
٭ ... کولکلر اوُخویور یئنه ۱۰۱
٭ ... یئنه ده یورد یئری یوُخوما گیریب ۱۰۲
٭ سهف گؤرونور، عیب گؤرونمور ۱۰٤
٭ یوُل ۱۰۷

دوشونده سیزی، دویاندا سیزی

٭ ... داغلارین زیروه‌ده آغاران قاری ۱۱۱
٭ هئچ کس بیلمه‌یه‌جک من ایتیره‌نی ۱۱۲
٭ ... هاشم ترلانین ٦٥ یاشینا ۱۱٤
٭ نئجه یازیم من ؟! ۱۱۵
٭ ... داخیلی دونیاما قدم قویموسان ۱۱۷
٭ آتامین قه‌بیر داشی یازیسی ۱۱۸
٭ آناما لایلا ۱۱۹
٭ دوققوز یوز اون بیر ۱۲۰

اؤزوملە اؤزوم

٭ ... حیات یوُللاری‌نین دوُلایلاریندا ۱۲۷
٭ ... دنیا دَلی میدانی ۱۲۹
٭ کؤنلومله صحبت ۱۳۰
٭ خَزَر ساحیلینده ۱۳۱
٭ ایسته‌ره‌م ۱۳۲
٭ خَزَر دئیه آخیرام ۱۳۳
٭ پاییزی حس ائدیب دوشونن کیمی ۱۳۵
٭ ناغیل اوُلماق ایسته‌ره‌م ۱۳۶
٭ بودا بئله ناغیلدی ۱۳۸
٭ یئنه ده بیر فیکیر گلیب باشیما ۱۳۹
٭ سوزگون بیر باخیشا تامارزی کیمی ۱٤۰
٭ امید رؤیا دئییل ۱٤۲

☼ ینانانداردنیایا ۱۴۳
☼ زورلا یازاندا ۱۴۵
☼ ... ینانماق آن چتین ۱۴۶
☼ کؤنلوم ۱۴۷
☼ ... قار یاغدی داغلارا ۱۴۸
☼ ... هر نه ذرّه-ذرّه یئتیشمه دیسه ۱۴۹
☼ ... ساچیما دوشدی دَن ۱۵۰
☼ ... بیر دوُست اوُجاغی‌نین گؤزوندن اومدوم ۱۵۱
☼ کؤنلوم امید شَهَری‌دی ۱۵۲

اوشاقلار باغچاسیندا

☼ قارا گونون عؤمری آز اوُلار ۱۵۷
☼ صلحه سس وئرین ۱۵۹
☼ گؤزه‌ل قیز ۱۶۰
☼ صلح ایسته‌ییر اوشاقلار ۱۶۱
☼ سئوال ۱۶۴
☼ واختین قیمتی ۱۶۵
☼ مستان پیشیک ۱۶۶
☼ طبیعتین قوینونا سَفر ۱۶۸
☼ تنبل اوُغلان ۱۷۰
☼ بیر پیشی‌ییم وار ۱۷۱
اوُخوجولارا مراجعت ۱۷۲
سون سؤز = سعید قافلانلا مصاحبه ۱۷۳

پاییز آغاجینین آل چاتمازیندا
قوشلار یئریکله‌ین تورشا شیریندی
ساحیله سؤیکنمیش بیر دَنیز کیمی
قیزیل آلایلاردا درین-دریندی
قیشین دوُداغیندا بیر ایستی اوُجاق
یایین لهجه‌سینده سرین-سریندی.

حؤرمتلی اوُخوجولار

سؤز صحبت شاعیر میانالی علیرضاداندیر. بو گؤزل انسان کی، ادبیاتیمیزین تانینمیش بیر شاعیریدی، اوُنون اوره‌ک سؤزلرینه باش سؤز یازماق چوُخ چتین‌دی. نییه؟ بونا گؤره‌کی، او عؤمرونون اَن هیجانلی گنجلیک دؤورونی آنا تورپاغیندا کئچیریب و بورانین آجیناجاقلی و شیرین گونلرینی اَتیله، سومویویله تجروبه ائدیب و سوُنرا دوُغما وَطنیندن ائشیکده تورلی-تورلی انسان جمعیتلریله، فرقیلی فرهنگلرله، دئوران سوروب کی، بو اوزون مدتلی دونیا گؤروشی و باخیشی اوُندان یئتگین و دوهالی بیر انسان یارادیب کی، اوُنون حاققیندا بو دانیلماز گئرچکلردن واز کئچمک اوُلماز.

منیم میانالی علیرضایلا یاخیندان دوُست کیمی تانیشلیغیمدان اَن آزی بیر ۵۰ ایل کئچیر و بو یاخینلیق دَیَریله دئیه بیلرم کی، من اوُنون نه تکجه دوشونری و شعیر دونیاسین، بَلکه اوره‌یه یاتان اؤزه‌للیکلرینی ده یاخشی تانییرام.
بؤیوک بابالاریمیز دئمیشکن: اوُت کؤکی، اوسته بیتر.

دئمک علیرضا ایکی زحمتکش و مهربان انساندان (آتا آناسی نصیر عمی و بؤیوک ننه خالادان) تربیه گؤتورموش کی، محلله‌ده هئچ زامان او ایکی انساندان بیر کیمسه اینجیمه‌دی و بوتون تانیشلار، قوُهوم قونشولار اوُنلارا اَرک ائدر، ائله کی، قاپیلاری هامینین اوزونه آچیغیدی و سایین نادر مظفری، علیرضانین قارداشی آذربایجان موغاماتیندا شهریمیزین ایلکین کامانچا اوستالاریندانّدی، هَمن عائیله‌ده چیچکله‌نیب و

موغاماتیمیزا قوُللوقلار ائدیبدیر.
علیرضا، دوسلوق آرا باریش نمونه‌سی‌دیر و کوسولو آداملارین آراسیندا معنوی کؤرپی کیمی آرخایینلیق گووَنجه یام-یاراغی اوُلاراق مَحبت و صمیمیت داشیییر. او همشه دئیَر :
«فرقیلی دوشونجه‌لر اساسیندا، یوُللار اوز به اوز گلنده، آیریلیق یوُخ بَلکه هامان نقطه‌دن، اوچونجی شریکلی یوُل باشلانار.»

او بوتون انسانلاری اوُلدوقلاری کیمی رسمیته تانییار و همشه منم-منملیکلردن اوزاق دوروب، اؤزونون سهو و یانلیشلارینی دا صداقتله نقده چکیب قینایار و هامیلاردان ایسترکی، باریش یوُلونا قوُل قوُیسونلار.
هدفیمیز بو عمومی سؤزلردن شعیر پارچالاریناداکی اؤرنکلره یوُل آچماقدیر و دئدیکلریمیزه یئترلی اؤرنکلر سوناماقدیر.
لطفا باخین شاعیرین هامیدان قاباق اؤزوندن تنقیدینه :

هئچ نه گئتمیر آخی اؤز قایداسیلا
هارداسا عیب وار نقصان وار یَقین
هامی باش قاچیریر ائله دیییندن
بیری من عیبیمین تاپمیرام بیرین.

دونیادان گؤروب گؤتورموش و معنوی محصول‌لارا مالک اوُلان شاعیر، اؤزوموزی همشه بو دورومدا گؤرور :

چکیریک هله ده اؤز ایچیمیزده
رویادا یاشاماق اوُلوب عیبیمیز
دیشاردان اؤزگه‌نی گولدورن یئرده
ایچدن اؤزوموزی اؤلدوروروک بیز.

شاعیر، بوتون انسانلارا دنیامیز شعرینده بئله بیر دوشونجه اؤنه‌ریر :

هر سؤزه یوُل آچماساق
بوُش-بوُش آشیب داشماساق
آرتیق کوُبودلاشماساق
گؤزل‌له‌شر دونیامیز.

میانالی علیرضا چوُخ درین مفهوملاری چوُخ ساده و یوموشاق دیلی ایله دئییر و هر نه‌یی اؤزوموزدن باشلاماق ایسته‌ییر. هر نَدن آرتیق منم-منملیکلرین مقابلینده دورور :

هامی منم دئییر، هامی من دئییر
واللاه بیز دئیَنده منه تن دئییر
سهوینی قانانا نه دئسَن دئییر
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق.

منم-منملیک داشییان فرقیلی یوُللاری چوُخ ساده‌لیکله بئله وورغولاییر :

یوُللار
یوُللار
یوُللار
فیکیر ایشله دیکجه، گؤز ایشله‌دیکجه
نه قدر گئدیرسن قورتارمیر اوُنلار
یوُل وارکی، انسانی ساپاند داشی تک
اوجا ذیروه‌لردن دره‌یه توللار
یوُل دا وار انسانی درین دره‌دن
سعادت قوشی تک ذیروه‌یه یوُللار.

دوسلوق شرفینه اوره‌یینده چوُخ احتراملار بسله‌ییر :

کیم کی، اوُلدی دوُستدا کؤمک بیرینجی
او دوُستی سان گوهر کیمی بیر اینجی
سن نانجیب بو سؤزومدن لاپ اینجی
نجابتلی گره‌ک گؤیدن آی اوزه.

شاعیر آیریلیقلاردان نه‌لر چکمیش :

داغلار هَمن داغلاردی
دره لی، تپه‌لی‌دی
هله ده گزمه‌لی‌دی
دی گل کی، اوُندا کی بیز

توتاق کی، هر بیریمیز
نه سن اوُسان، نه من او.

میانالی علیرضا اوره‌ک آغریسینی غربت اولکه‌ده وَطن حسرتیله بئله قلمه آلیر و دئییر :
هئچ بیر شئی وَطن دادی وئرمیر.
هئچ نه‌یین داماقدا دادی داد اوُلمور
کیمسه‌نین نئیله‌سه آدی آد اوُلمور
آدی اوُلانلارین آدی یاد اوُلمور
غربتده بیر شئی یوُخ وَطن یئرینه.

شاعیر بو کتابیندا، صلح ایسته‌یه‌رک، دوسلوقلارا تام احترام‌لا برابر، دوُغما وَطنیندن اوزاقدا آیریلیق آجیسینی اونودا بیلمیر و آیین-شایینلی گنجلیینی غربتلرده سوُوماغینا حسرت آپاریر. آمما دوُغروسی نه چتین‌دیر وَطنسیزلیک :
مطلق گؤره‌جکسن آخی او یوُللار
فَهله الی کیمی قابار-قاباردی
هئچ نه‌یی هئچ یئره آپارماسا دا
منیم گنجلیییمی آلدی آپاردی.

دئمک شاعیر حتی باکی‌دا دا داریخیر و خیال آرزیسی، اؤز داغلارینین اَته‌ییندن آخان قیزیل اوزَن چایینا دوُغری قانادلانیر :
بورا باکی دی
قیزیل اوزن چایی یوُخدی
زولال، تَمیز آخار سولارینا قوشولاسان
روحونی تَمیزله‌یه‌سن،
سَسیله یویاسان
هله قیز قالالی قافلانتی ایسته‌میرم
هله گؤم گؤی دؤشه‌ملی
سحرلی گئن دره‌لی
روح اوُخشایان بوُزگوشونی دئمیرم.

شاعیر بوتون اثرلرینده او دوشونجه‌لر کی آیریلیقلارا سبب اوُلور، اوُنلاردان بئزیر :

بیرینجی ایشیمیز سوُنا کئچیبدی
ائله اوُنا گؤره چاش-باش دوشموشوک
باشدا اؤزوموزله داعوا قورموشوق
اؤزوموز دوشمنین ایشین گؤرموشوک
ائله اونا گؤره چاش-باش دوشموشوک.

آیریلیق حسرتلری قوُیمور شاعیرین اوزو گوله :
قویوب گلدیییمدن اوُردا ملتی
بوُشونا گزیرم بوردا حؤرمتی
قاچیبدی آغزیمین دادی، لذتی
اوُدور کی، هئچ منیم بیر اوزوم گولمَز.

شاعیر اوزون وَطن حسرتینی اؤز مهربان آتا، آناسینا اوز توتاراق بئله دئییر و اوره‌یی دوُلور :
آتامین دونیاسینا
آنامین لایلاسینا
یامان غریبسه‌میشم
او یوُل قیراغینداکی
او چشمه باشینداکی
اوُد-اوُجاغین توستوسی
مَنه غریبسه‌ین تک
او صحبتلر، او سؤزلر
او جیغیرلار، او ایزلر
منه غریبسه‌ین تک
آتالی دونیام اوچون
آنالی لایلام اوچون
من ده غریبسه‌میشم.

یاخود باشقا بیر یئرده بئله یازیر :

یئنه ده یورد یئری یوُخوما گیریب
آنالی گونلریم قاییداجاقدی
هاچاندی آغریدان اوره‌ییم آغلیر
آنام اوره‌ییمی اوووداجاقدی

شاعیرین دوُغما یوردونا دؤنمه‌یی کؤنلوندن کئچیرکی البت بونودا یئرینه یئتیریر :
گاهدان قاییتماغا قرار وئریرم
منی چاغیرانیم او اوُد-اوُجاقدی
گؤره‌سن قاییتسام منیم اوزومه
ایندی نئچه قاپی آچیلاجاقدی.

بیلیریک‌کی، میانالی علیرضانین انقلابدان سوُنرا نئچه-نئچه اثرلری او جمله‌دن کیچیکلیکده بؤیوکلوک؛ یاراتماق یاشاماقدی؛ بودا بیر عؤموردی کیمی کیتابلاری یاییلیب آمما بو شاعیر و یازارین ده‌یرلی و باسیلمایان اثرلری ده چوُخدی‌کی قیمتلندیرمه‌لی دیرلر و مدنییت تاریخیمیزه بیر مرجع و سند حساب اوُلاجاقلار.
شاعیرین بیر اؤزه‌للییی ده شعیرلرینده اوُلان آخیجیلیق، آوروپا شعیرلریندن فایدالانما و آذربایجان دوُغمالیغینی قوُروماق‌دیر.
بیر سؤزده آرتیرمالییام کی، یئنی پست‌مُدئرن آدییلا باشلایان یئنی شاعیرلریمیزه بیر تاپشیریقدی.
سؤزلریمین سوُنوندا شاعیر میانالی علیرضا جنابلارینا جان ساغلیغی و اوزون عؤمور آرزولاییرام و باشقا اثرلرینین ده گونش اوزی گؤرمه‌سینین یوُلونی گؤزله‌ییرم، مندن بو قدر.

ارشد نظری
۱۴۰۲

قایغی

نوُتلاری

تکله‌نیب، تکله‌نیب، تک-تک اوُلموشوق
گَلین بیر بیرلشک گؤره‌ک نه اوُلور.
گورشاددان آخان چای زولال آخانماز
داشدان داشا ده‌ییب گلیب دورولور.

ائلیم، دیلیم، شعریم!

مندن چوُخ گوجلولر گلیب عرصه‌یه،
مندن ضیالیلار گؤروب بو دنیا.
مندن دردسیز گؤروب، غمسیز گؤروبدی
مندن جفالیلار گؤروب بو دنیا.

مندن اراده‌لی، مندن شبهه‌لی،
مندن صداقتلی، مندن تَمیز، دوز؛
مندن جسارتلی، مندن بَلکه‌لی،
مندن صمیمی ده اوُلوبدی شکسیز...

دی گل کی، چوُخونون آدی، شهرتی،
محدود بیر دؤورودن چیخا بیلمه‌ییب.
آخی دانیشدیغی سؤزلر، صحبت‌لر
دؤوروندن کناردا ائشیدیلمه‌ییب.

مندن گئری قالیب اوُنلارین چوُخی؛
آخی هئچ بیریندن قالماییب بیر ایز.
ائلیم، دیلیم، شعریم وار اوُلونوزکی–
اؤلسم ده سیز منی یاشاداجاقسیز.

*****

هله دویونلرین چوُخی باغلی‌دی؛
هله ده یوُللارین یاریسی قالیر.
هله چوُخی وارکی، گؤزی عاغلی‌دی؛
هله ده دوُست دوُستدان یارالار آلیر.
قطعی سؤز دئمه‌یه تَله‌سمه سن ده؛
بو گوناه نه سنده، نه ده کی، من ده.

جیغیر گؤرموشم کی، چوُخ یوُلدان آیدین؛
هله او جیغیردان چوُخی خبرسیز.
تَپه گؤرموشم کی، داغدان بَهرلی
دوشمن ده تاپیلیر دوُستدان ضررسیز.

هله آچیلمامیش سیردی بو دنیا؛
اوُنون بیر قاتیندا یاشاییریق بیز.
باشقا قاتلارینی دوشونمک اوچون
دَرینه ایشله‌میر فیکیرلریمیز.

هله تاپمامیشام بوتونلویونی؛
توش گلسَم ده آرتیق سئوینجه، دَرده.
آنجاق بودور منیم دنیا گؤروشوم :
فیکیر سؤیله‌ینده، فیکیر دئینده،
قطعی حُکمه بئله تَلسمه سن ده،
بو گوناه هم سنده، هم ده کی منده.

*****

اینجیمه سن مندن ای دوُست!
دئمه سنه چاتانمیرام.
واللاه سنه چاتماق اوچون،
گئجه‌نی ده یاتانمیرام.

سحر– آخشام داوادایام؛
اؤز– اؤزومله ایچیمده من.
سن ده بیر باخ گؤر گئدیره‌م
هانسی اؤلچی– بیچیمده من.

ایناminی وئرمه اَلدن!
اوزات منه دوُست الینی.
تک سن کی یوُخ
چوُخی سئویر،
آچیق باخسان اؤز ائلینی.

بیر بالاجا درین باخسان،
گؤره‌جکسن اوزوندی یوُل.
بئله یوُلی داشیماغا،
بیر بالاجا تَمکینلی اوُل.

هر گلنه یازما گوناه؛
بیر گون گلر تک اوُلارسان.
تک اؤزونه تَمیز دئمه؛
لاپ اؤزونله تک قالارسان.

چوُخی کیمی سن ده واللاه
هرنه اوچون واس-واسی‌سان.
اصیل ایشین یئرده قالیب،
بوُش یئره چوُخ زور باسیسان.

کیم گؤروب کی، سن گؤره سن؟!
تک الدن کی سس اوُلانماز.
هر نقصانا یازما گوناه،
تَمکینلی اوُل سن ده بیرآز.

اینامینی وئرمه الدن؛
اوزات مَنه دوُست الینی.
تک سَن کی یوُخ
چوُخی سئویر
آچیق باخسان اؤز ائلینی.

*****

تکله‌نیب، تکله‌نیب، تک-تک اوُلموشوق؛
گلین بیر بیرله‌شک گؤره‌ک نه اوُلور.
گورشاددان آخان چای زولال آخانماز؛
داشدان داشا ده‌ییب گلیب دورولور.

بولانیق آخیریق، دورولمامیشیق.
بیز هله یئنی‌دن قورولمامیشیق.
زامان ده‌ییشسه ده، دی گل کی، والله
دونن کی، مجراع‌دان یوُرولمامیشیق.

گلین او مجراعدان قوُپارین منی؛
آزاد انسان کیمی بیر نفس آلیم.
قوشون جرگه‌نیزه آپارین منی؛
چیخیم قفسیمدن بیر قانادلانیم.

گلین هئچ اوُلماسا دورولدون منی؛
بولانیق آخماقدان بئزمیشم داها.
تکله‌نیب ؛ تکله‌نیب، تک اوُلدوغومدان،
اؤزومی آز قالا اوزموشم داها.

آخی نه دئییرم آتام اینانمیر.
والله نه دئییرم آنام اینانمیر.
اَن یاخین قوُحومومُ خالام اینانمیر.
خالام دا بیریانا، بالام اینانمیر.

گلین ساچلاریمی تومارلامایین،
گلین، دؤیه-دؤیه دورولدون منی.
گلین سیز هئچ منه هایان اوُلمایین؛
گلین، سؤیه-سؤیه دورولدون منی.

تکی تکلی‌ییمدن منی چیخاردین؛
گلین، قاتین منی اؤز جرگه‌نیزه.
گلین، گله‌جه‌یه آپارین منی؛
بیر اوُلماق گره‌کدی وَطنیمیزه.

وَطن ده بؤیوکدی، ملّت ده بؤیوک!
بو بؤیوکلوکلرین بیز ذرّه‌سی‌ییک.
بیرله‌شیب، بیر اوُلساق، ذرّه‌لر دئییل،
اینانین شبهه‌سیز اوُلاریق بؤیوک.

گلین اَل بیر اوُلاق، چیخاق بو یوُلا!
گلین قدرین بیلک اؤتن هر آنین.
تکجه سؤزده دئییل، عزیز ساخلایاق
فیکرین، دوشونجه‌سین هر بیر انسانین.

*****

اؤلوم حاقدی، حاقدان گه‌لر

ائل سؤزی

دادی باشقادی،

بوُیاسی باشقا؛

زامانی باشقادی اؤلومون.

بیرینه گلر واختی- واختیندا.

عؤمرونی گؤزه‌ل یاشادی دئیرلر؛

اؤلومی ده گؤزه‌ل یازیلمیشیمیش باختیندا.

بیرینه گلر زامانسیز، واقتسیز.

گلر دؤرد نالا چاپان کیمی،

آمانسیز گلر.

واختی بیلمه‌ین کیمی،

زامانسیز گلر.

اؤلومی واختسیز اوُلدی دئیرلر بو یازیغین

یاشاماقدان نه اومموشدی کی، بو باختسیز؟
عؤمری سانکی قیریق تئله بندایمیش...
پوف دئسن اوچاجاق یئله بندایمیش...
ایمانی باشقادی،
اینامی باشقا؛
آمانی باشقادی اؤلومون.
بیرینه گلر یاشاماقدان بئزنده.
حیاتدان اَل اوزنده.
بیرینه گلر ایکی ال ده بوُرج دیله‌ییب
دنیادان دؤرد اَل‌له توتاندا، یاپیشاندا.
بیرینه گلر توکنمَز بیلمه‌ین،
جاوابی گؤزله نیلمه‌ین
اؤز-اوؤزونه وئردی‌یی سئواللاردان بئزنده،
یؤرولاندا.
بیرینه گلر عادی گولوش کیمی؛
گلر معناسی اوُلمایان گؤروش کیمی.
گلر، تام اؤزی کیمی؛_
عزراییل کیمی.
سَسی باشقادی،
نَفَسی باشقا؛
هوسی باشقادی اؤلومون.
بیر اَلینده زَهری،
بیر اَلینده بالی وار.
هله گؤرکی، نه قدر

هئچ ده هئچ بیلینمه‌ین
اؤزی کیمی گؤزله‌نیلمه‌ین
قالما–قالی وار.
نه قوُجا بیلر، نه جاوان؛
سوت قوُخولی کؤرپه‌نین ده گلر سوُراغینا؛
قوُل بوداغی پؤهره‌له‌نن
قیریلماق بیلمه‌ین
چنار کیمی جاوانین دا سوُراغین آلار.
انسان اوُلسا_
اؤزی ده اؤز ایشینه مات قالار.
بَکله‌یر؛
کسر یانینی بعضا
دوُخسانی آشان،
اَلدن دوشن قوُجایا دَیمز
دنیادان قاچماغا،
یالوارماغا قدر دوشسه ده بَکله‌یر، دَیمز.
یاتاغا دوشر ایمکله‌یر، دَیمز.
اَداسی باشقادی،
قاداسی باشقا؛
صداسی باشقادی اؤلومون.
دوز یوُلدا، دوزنده
آراباسیلا گئدنده
سئودی‌یی قیزا اؤزونی گؤسته‌رنده،
مانوُور وئرنده

ییرمی یاشلی اَدا بازین آلار جانینی باخماز!
آناسی آغلایار، آغلار قالار، باخماز!
گئجه گوندوز سیزلایار؛
سیزلار قالار باخماز.
دادی باشقادی،
بوُیاسی باشقا؛
زامانی باشقادی اؤلومون!

*****

ائل – اوُبا سؤزونون بازاری اوجوز؛
خارجی سؤزلرین بازاری باها.
بیرده کی، تزه سؤز، تزه مُد، بَلکه
خارجی سؤزودی یامسیلاماغا.

« یئر بَرک اوُلسا، اؤکوز، اؤکوزدن گؤرر...»–
آتالار سؤزیدی، کؤهنه‌لیک سؤزی.
بیرده کی، یئری کی، اؤکوز سورمه‌ییر،
نه لازم آتالار سؤزی دای دوزی؟
آتالار سؤزی‌دی کؤهنه‌لیک سؤزی.

خارجی سؤزی‌دی تزه مُد...آخی
خارجی سؤزلرین بازاری باها.
کهنه‌لیک اوُلسا دا ایناناِنلاریق
ائل– اوبا سؤزونی بیز قوروماغا.

ساری قوملی ساحیله نغمه

سَن ساری قوملی ساحیل،
مَن دَنیزدن بیر داملا...
اوره‌ییمی آچیرام
سَنه مین بیر سئوالّلا؛
سَن توفانلی دَنیزی
سینه‌ن اوسته اوُخشایان؛
مَن اوُنون بیر ذرّه‌سی
اوُنون قوُینوندا جوُشان.
سَن شیپ-شیرین سولارین،
یادا شوُران سولارین
یاتاغیسان، بیلیره‌م؛
مَن نه بیلیم هانسییام -
شیرینم، یا آجییام ؟
فَقط بونی بیلیرم،
جوُشوب -داشان دَنیزین،
داملاسی‌نین بیری‌یم.
ای ساری قوملی ساحیل،
اؤیرت، مَنه سَن اؤیرت -
حَلیملی‌یینی اؤیرت؛
اؤیرت مَنه، سَن اؤیرت -
مَتینلی‌یینی اؤیرت.
اونسیّتینی اؤیرت،
قودسیّتینی اؤیرت.

باهارا آلقیش

بودا پاییز؛
بودا اوشوین یاغیشلی هاوالار.
بودا چِشمه‌لردن آخیب گلن
تیر-تیر اَسن زولال سولار.
بودا سازاغا بورونموش کولک؛
بودا من !
داها نه‌دن دئییم، نه‌دن؟
یاغیر قارغیش؛
گلیرسه ده قارا قیش
گلن باهارا آلقیش!

جنایتدن دوُغولموشلار!

اوُبا دئییب، ائل دئییبلر،
شیرین–شیرین دیل دئییبلر،
وَطن اوچون اؤل دئییبلر.
جسارتدن دوُغولموشلار.

خوُش آرزولی، خوُش دیلکلر،
هله ایشلر گؤره‌جکلر؛
پاک قلبیلی، پاک اوره‌کلر
صداقتدن دوُغمولموشلار.

دوشونمه‌ین باخار کوُردی
صَف چَکسه ده اوُردی–اوُردی
گؤرن هانسی گوُربا–گوُردی
رذالتدن دوُغولموشلار.

مین فتنه‌یه، فئله دوشر؛
بودا دیلدن–دیله دوشر؛
زه‌لی کیمی ائله دوشر
خیانتدن دوُغولموشلار.

بو تضادلار نه‌دن دوُغدی؟–
دویان قلبه سانکی اوُخدی.
بو گون وارسا صاباح یوُخدی
جنایتدن دوُغولموشلار!

۲۹ بهَمن

گلدی!...

گلدی نئجه ایللردن بری گلدی‌یی کیمی.

یاد کیمی دئییل،

گلدی یادلاشان تانیش کیمی.

اوزاقلاشان دوُست کیمی.

نه سئوگی بوُیاسیندا گئینمیشدی،

نه مَحبتدن چَلنگ هؤرموشدی.

آزاجیق گؤروشونده

بیر آزجیق گولوشونده

بیر آزدا یئریشینده دەییشمیشدی.

نەیی‌سه چاتیشمایانلار کیمی،

یوُخودان دیکسینیب اوُیانانلار کیمی

توکلری اورپشمیشدی.

قایساق باغلایان یاراسی

بو ایل بیرآز شیشمیشدی.

ائله بیل خیالیندا یاتان، اویویان نەسه

بو ایل یادینا دوشموشدی.

بیر آز پؤرتموشدی...

گلدی بو ایل ۲۴ یاشیندا.

نئچه ایللردن بَری
بیری بیرینه بنزر گونلر کیمی گلدی؛
آچیلمایان دویونلر کیمی گلدی.
نه یاراما ملحم ائله‌دی؛
نه یانغیما سو چیله‌دی؛
نه دَردیمه دَرمان گتیردی.
گلدی نسبتا دَییشن کیمی
بیر آز سیلکیندی،
بیر آز دیکسیندی...
مَن اوُنی اؤزله‌ییردیم
بیرینجی گلدییی کیمی.
مَن اوُنی گؤزله‌ییردیم...
بو ایلین،
بو فَصلین،
بو آیین ۲۹-زوندا.
مَن اوُنی ایزله‌ییردیم
سَسی کؤنول آچان کیمی.
نَفَسی جان کیمی!...
دی گل او گلدی
سس‌سیز-سه‌میرسیز.
گئتدی ایزسیز-له‌پیرسیز.
یاشی‌نین اوستونه
یاش آرتیرماغا گئتدی.
بَلکه ده گونی دئییل

آی دئییل

فَصلی دئییل.

ایلی ۲۹-زا چاتدیرماغا گئتدی؛

یاشی ۲۹-زا چاتدیرماغا گئتدی...

***

فیکریم یوین آتی‌نین باسیب اوزنگیسینی

دارتیب جلووون گئدیر.

گئدیر قارابا-قارا.

گئدیر دالیسینجا،

گئدیر اوُنون قاراسینجا...

کؤنلوم دایانان دئییل؛

دایانمادان تله‌سیر.

باشقا نه‌سه دوُلاشیر،

کؤنلومون یادداشیندا.

باشقا نه‌سه دوُلاشیر،

هر حس‌سی‌نین باشیندا.

یئییر ایچدن اؤزونی.

دویونله‌ییب سؤزونی،

اَن اوزاغی دئیه‌جک

۲۹ بهَمنین

او ۲۵ یاشیندا.

کیم‌دیر گوناهکار؟

بیر چیخیش یوُلونون تامارزیسی یام،
هاچاندی یوُل چَکیر اوره‌ییم، گؤزوم.
داها توکه‌نیب‌دی دؤزوموم منیم؛
چوُخدان‌دی گزیره‌م دؤزومه دؤزوم.

گیلئی-گوزار یئری یوُخومدی منیم؛
اؤزوم ائیله‌میشم، نه ائیله‌میشم.
هردن سوُروشورام اؤزومدن اؤزوم:
گوناهیم نه اوُلوب، من نئیله‌میشم؟

هئچ نه گئتمیر آخی اؤز قایداسیلا؛
هارداسا عیب وار، نقصان وار یقین.
هامی باش قاچیریر ائله‌دی‌ییندن
بیری من ؛ عیبمین تاپمیرام بیرین.

بئله گئتسه هله بترلشه‌جک،
دوشه‌جک بیر داها دویونه دویون.
دئییره‌م: ایندی کی، بئله گلیب‌دی
اوره‌ییم، سَن بیرآز گوناهلا اؤیون.

گوناهین واردیسا چیخیش یولُی وار
یوُخسا نه آختاریب، نه یی گزیره‌م.
گوناهکارام بلی، گوناهکارام مَن؛
تسلّیم واردی کی، بئله دؤزوره‌م...

سَن ده گل اوُخوجوم قیناما مَنی،
سن ده گوناهکارسان، واللاه گوناهکار.
آلساق بوُینوموزا نقصانیمیزی
دنیانی دوز یولُا قایتارماق اولُار.

یوُخسا نه آختاریب، نه‌یی گزیریک؟...
ائله اولُسا بیرآز امید یئری وار.
سَن مَنی، من سنی قینامایاق چوُخ!–
سَنده گوناهکارسان، منده گوناهکار.

دنیانین نه وئجینه

اؤز اؤزونده ایتسن سن،
اؤزون اوچون اؤتسن سن،
بئله کؤچوب گئتسن سن،
دنیانین نه وئجینه.

نه باجیندی، نه آنان؛
نه عمیندی، نه خالان.
یوُخونسا یادا سالان،
دنیانین نه وئجینه.

عؤمرون قدرین بیلمه‌سن،
کیشی کیمی اؤلمه‌سن،
بیر گؤز یاشی سیلمه‌سن،
دنیانین نه وئجینه.

ملّتله اوُلسان اگر،
عؤمرون تاپار بیر دَیَر.
ائله اوُلسان کیم دئیر:
دنیانین نه وئجینه!

دره قوُجاغیندان قالخیر اوجا داغ

دره‌یه اوجا داغ درینلیک وئرر؛
داغی درین دره اوجا گؤستررر.
قیشین چیلله‌سینده قار یاغا-یاغا،
دره‌دن حرارت چه‌کیلر داغا.
اوجا داغ باشلاسا بئله ایش گؤره،
یایدادا سَرینلیک وئرر دَره‌یه.
ازه‌لدن بئله‌دیر،...
بیلمیرم نییه
اؤزومده بئله‌یم لاپ بیله-بیله.
هامی کؤنول وئریر اوجا ذیروه‌یه،
باخیر سایمازیانا درین دره‌یه...
ایشیم یوُخ بو نییه بئله‌دی، آنجاق
دره قوُجاغیندان قالخیر اوجا داغ

بوُزگوش سَفری

بو نقطه ساری گول منطقه‌سیدی؛
نه قدر ایشله‌ییر گؤز ساری گولدی.
ائله بیل بوُزگوشون بو آی، بو فَصیل،
داغچی قوُناغینا، تام واری، گولدی.

بوردا بیرجه قاریش بوُش یئر تاپیلماز،
گره‌ک آیاقلاییب کئچه‌سن گولی.
داغچی تَله‌سمه یوُخ کئچمه‌لیسن دوز
کچه‌سن ازه‌سن نئجه سن گولی

من ده سیزین کیمی گیرده‌یم بو گون؛
دی گل! -سَسلرینیز قوُلاقلاریمدا.
اوره‌ییم سینه‌مده دؤیونمور، بوگون-
اوره‌ییم چیرپینیر آیاقلاریمدا.

هر شئی واختی گؤزلر، واخت دا امکانی

زامان اؤز حؤکمونی وئریر نئیله‌سن.
زیل قارا ساچلارا بیر-بیر دَن دوشور.
چالاغاندان ایتی گؤرن گؤزلره
بوُز بوران سایاغی دومان، چَن دوشور.

اوُندا دوشونورسن، اوُندا قانیرسان
سنده بو دنیادا بئش گون قوُناقسان.
قبول ائتمَسن ده، ائدنمَسن ده
آخیر بو عناددان یوُرولاجاقسان.

کیم دئمیش نئجه ده نه گؤزه‌ل دئمیش:
بیر چایدا بیر کره چینمک اوُلورموش.
هر یاشین اؤزونون اؤز کورسوسی وار.
بیر یوُل هر کورسویه مینمک اوُلورموش.

ایندی یانا-یانا دؤنوب باخیریق
اؤتن گونه، آیا، ایللره بیر-بیر.
هفته‌لر دالینجا هفته‌لر گه‌لیر
بونون عکسی ده کی، اوُلان دئییلدیر...

زامان دؤرد نالادی، چاپیر دورمادان.
دَن دوشن ساچیمیز دوم آغ اوُلوبدی.
حؤکمونی داغ بوُیدا بیلدیکلریمیز
ایندی کؤکسوموزده بیر داغ اوُلوبدی.

چَکیریک ده هله اؤز ایچیمیزده.
رؤیادا یاشاماق اوُلوب عئیبیمیز.
دیشاردان اؤزگه‌نی گولدورن یئرده
ایچدن اؤزوموزی اؤلدوروروک بیز.

هاردا دایاناجاق بو گئدیش هاردا؟
هاردا دؤنه‌جه‌یک کیملی‌ییمیزه؟
بو کهنه خسته‌لیک سوُنا چاتارسا
ذاوال اوُلمایاجاق بیرلی‌ییمیزه...

زامان اؤز حؤکمونی وئریر، دی گل کی،
بو کره دئیه‌سن یئنی حؤکمی وار.
بیزیم بیرلی‌ییمیز یارانا بیلسه
زاماندا دَییشیب بیز دئین اوُلار

" هر شئی واختی گؤزلر، واختدا امکانی!"
آتالار سؤزودی بو دور، بو اینجی.
گلین اؤزوموزه قاییداق، گلین-
یئنیدن کشف ائدک ایتمیش بو گنجی!

یوُخسا نه قوُیموشوق، نه آختاریریق!؟
آدیمیز بؤیوکدی، اؤزوموز جیلیز.
یوُلداییق هامیمیز، آما آیری‌ییق.
باری قوُی اوُلماسین سؤزوموز جیلیز.

هاردا دایاناجاق بو گئدیش، هاردا؟
هاردا دؤنه‌جه‌ییک کیملی‌ییمیزه؟
بو کهنه خسته‌لیک سوُنا چاتارسا
ذاوال اوُلمایاجاق بیرلی‌ییمیزه...

دنیامیز

انسان کیمی یاشاساق،
گؤزه‌للشر دنیامیز.
پاک آرزولار داشیساق،
گؤزه‌للشر دنیامیز.

یاتسا فتنه، کلکلر،
جوُشار آرزی-دیلکلر.
جیلالانسا اوره‌کلر،
گؤزه‌للشر دنیامیز.

کؤمک اوُلساق دَردلییه،
یوُللار دوشمز سَرتلی‌یه.
جیغیر آچساق مَردلی‌یه،
گؤزه‌للشر دنیامیز.

هر سؤزه یوُل آچماساق،
بوُش-بوُش آشیب داشماساق ،
آرتیق کوُبودلاشماساق،
گؤزه‌للشر دنیامیز.

یاخشی‌کی...

بو یوُللار هارداسا یوُرولاجاقدی؛
بولانیب -بولانیب دورولاجاقدی.
او زامان هامیسی بیر اوُلاجاقدی؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، او دؤوره قالمایاجاییق.

آخی نه‌ییمیز وار وئرک صاباحا!؟
آخی نه‌ییمیز وار دئیک صاباحا!؟
هانی بیر گؤرونتی گره‌ک صاباحا!؟
یاخشی کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

هاپ-گوپلار ایچینده قاینایانلاریق.
اؤزگه هاواسینا اوینایانلاریق.
وَطن، ملّت نه‌دی قانمایانلاریق؛
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

هانی بیر سؤزوموز، بیرلیک سؤزوموز؟
گؤرمور یا گؤرنمیر گؤرن گؤزوموز؟
ایتیب لَپیریمیز، باتیب ایزیمیز
یاخشی کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

قیلینجی، قالخانی یوک ائتمیشیک بیز.
دوشمن گئدن یوُلدا یوُل گئتمیشیک بیز.
بو گون یوُخ، دونن ده لاپ ایتمیشیک بیز؛
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

خانلیقلار دؤوریدی دؤوریمیز، نه‌دیر؟
بو مسلک، بو اینام هاردان گلمه‌دیر؟
ایشچی یوُخ، هامیمیز اوُلموشوق صَدیر!
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

ملّته باشچی یوُخ، ایشچی گره‌کدی.
ایش بیلن باشچیمیز سئچیله‌جکدی.
بو ایشده هاچانسا گؤروله‌جکدی؛
یاخشی‌کی، او گونه قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

بیردن قاریشدیریب ایرینی دوزی،
بیردن آلدانارلار سئچرلر بیزی.
قوُیون بیرده دئییم دئدی ییم سؤزی،
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

قورانلار دئییلیک، بیز قیرانلاریق.
کؤنَزیک، کؤلتویوک، یوُل یورُانلاریق.
دوُستا یوُخ، دوشمنه دوُست اوُلانلاریق؛
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

بَلکدن چیخمامیش بیز آغ ساققالیق.
نه‌دن دانیشیلسا باشدا ناققالیق.
پیس گونده اوُلوروق سویروشن بالیق؛
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

هامی مَنم دئییر، هامی مَن دئییر.
والله بیز دئینده منه تن دئییر.
سهوینی قانانا نه دئسن دئییر:
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق.

هایدا، کویده گئدیر داوامیز بیزیم.
آرتیق زهرله‌نیب هاوامیز بیزیم.
گره‌ک تک بو اوُلا دعامیز بیزیم:
یاخشی‌کی، صاباحا قالمایاجاییق؛
یاخشی‌کی، بیز اوُندا اوُلمایاجاییق

دوُستلا دوشمن آراسیندا

سئوینجینی بؤلمه‌یه،
هامییا اَرکین چاتار.
کَدرینی بؤلمه‌یه،
اوزون گلسه دئه بیرین.
دوشمن مین بیر سؤز دئیر،
وئجینه ده گلمز هئچ.
دوُستون آجی سؤزوندن،
باجاریرسان یه بیرین.

*****

باتیر گونش؛
باتیر گئجه ایله گوندوزون
اؤپوشن دوُداقلاریندا.
باتیر آخشام قووشاغیندا،
یوُرغون چاغیندا.
گئدیر بیرآز تک اوُلماغا؛
آزاجیق تنها قالماغا.
گئدیر صاباح سَحره‌دک،
گئدیر یوُرغونلوغونی چیخارماغا...
نه بو گونونکونه،
نه دونه‌نینکینه،
نه ده کی، هئچ گونونکونه بنزه‌مه‌یه‌جک.
دان یئری سؤکوله‌جک،
تزَه نَفَسله،
یئنی ایشیقلا،
اوفوقده گؤیره‌جک؛
تَپ-تزَه گؤرونه‌جک،
گئجهَ یله گوندوزون اؤپوشن دوُداقلاریندا؛
صاباح سَحرین اوُغلان چاغیندا !

*****

تک قوُل آدامدا، آدامدیر
جوت قوُل آدامدا، آدام.
تک گؤز آدامدا، آدامدیر
جوت گؤز آدامدا، آدام؛
فقط آدامدان آدام
فرقله‌نیر بیر بونا:
او آدام کی آدامدی
گونده گیرمیر مین دوُنا.

حیات یوُللاری

یوُلی قیسا ائیلر، مَقصدی یاخین؛
یوُلچوسی چوُخ اوُلان یوُل اوُلار آخین.
بیرآز باشقا تورلی دوشونون، باخین
عاغیل ایشه دوشسه یوُلچی یوُرولماز.

باشین آیاق چَکر یوکونی یوُخسا!؟
آیاق باش اوُلانماز تاخدا دا چیخسا.
هاردان، نئجه بیر چای باشلاسا آخسا
سویی بولاناسا آخیب دورولماز.

کیم دئییر بو حیات بیر نؤوع قوماردی؟
والله حیات یوُلی دامار–داماردی.
دوشونن باشلارین یوُلی هاماردی
نیت تَمیز اوُلسا یوُللار بورولماز.

سنلی‌دی، منلی‌دی گؤزه‌لدی حیات؛
بو حیات عشقینه دوشون، قور، یارات!
بیریمیز اوُلماساق او بیرین ده آت !
یوُخسا بیر ائو اوُلماز، ائوجیک قورولماز.

*****

بودا بئله...

گئتدی اؤزی ایسته‌مه‌دن.

ایتدی بیر گؤز قیرپیمیندا؛

نه آردینجا سو سه‌پن؛

نه دالینجا باخان اوُلدی.

گئتدی آدی بیلینمَز نهنگ بیر سوُنسوزلوغا.

قوُووشدی بیر تک‌لی‌یه –

تنهالیغا.

نه‌یی واردیسا دا –

ییغدی سانکی کهنه بیر داغارجیغا

آپاردی اؤزی ایله تن؛

کیمسه بیلمه‌دن؛

غریبه گؤرونمه دن.

ایتدی بیر گؤز قیرپیمیندا،

نه آردینجا سو سه‌پن؛

نه دالینجا باخان اوُلدی....

*****

بیز سئودیک آرانی، داغی؛
او سئومه‌دی بیزیم تک.
بیز سئودیک گولی، چَمَنی
او سئومه‌دی بیزیم تک.
بیز نه سئودیک ائله سئودیک؛
او سئودی تک اؤزونه
بیز سئودیک سئوینجه قاریشدیق
او تک قالدی!
تک!

یوُللار

یوُللار

یوُللار

یوُللار

فیکیر ایشله‌دیکجه، گؤز ایشله‌دیکجه.

نه قدر گئدیرسن قورتارمیر اوُنلار.

یوُل وارکی انسانی ساپاند داشی تک

اوجا ذیروه‌لردن دره‌یه تولار.

یوُل دا وار انسانی درین دره‌دن

سعادت قوشی تک ذیرویه یوُللار.

یوُللار

یوُللار

یوُللار

انسان ادراکیندان، دوشونجه‌سیندن

یوُل آلار،

یارانار،

یاشایار اوُنلار.

سئـوگی

قانـادینـدا

عاغلی اوُلمایانا دَلی دئییرلر
کؤنولسوز یاشامین هئچ آدی یوُخدی.
دَلی‌نین یئنه ده اؤز عالمی وار
کؤنولسوز حیاتین بیر دادی یوُخدی.

سَنی دوشونن زامان

هارداسا بیر گون دوروب
بیر یوُلون آیریجیندا،
گئرییه بوُیلاناجام؛
کؤنلومدن یوُل آلاجام،
سَنی دوشونن زامان.

اؤزومه دنیا قوروب،
یوُلون یوُرغون چاغیندا
بوُشونا فیرلاناجام؛
حَسرتدن اوُدلاناجام،
سَنی دوشونن زامان.

بَلکه ده یوز-یوز ووروب،
بیر چایین کناریندا،
کئچمیشه توللاناجام؛
یئنی‌دن آلداناجام،
سَنی دوشونن زامان.

آی اوزه

یوُللار اوزون، عؤمورده کی، یاری‌دی؛
غَم گؤلونده داها گلمز آی اوزه.
بو دنیادا کیم یاریندان یاریدی،
قوُناق اوُلور هرگون گئجه آی اوزه.

کیم کی، اوُلدی دوُستا کؤمک بیرینجی،
او دوُستی سان گؤهر کیمی بیر اینجی.
سَن نانجیب بو سؤزومدن لاپ اینجی،
نَجابتلی گره‌ک گؤیدن آی اوزه.

ایکی یوُلداش داواسیندا آرا دور؛
سؤزلرینه قوُلاق آسیب آرا، دور.
ناموسا دور، غیرته دور، عارا دور؛
بَلکه دَنیز اوره‌یینده آی اوزه.

*****

بو گون هئچ بیلمیره‌م نه اوچون، نه‌دن
اوره‌ییم یئنه ده تالان اوُلوبدی.
بَلکه ده بودا وار، بو گون هارداسا
منی ده بیر یادا سالان اوُلوبدی.

قوُلاغیم سَسده‌دی، گؤزوم یوُل چَکیر.
ائله بیل ایندیجه سَن گله‌جکسن.
هئچ نه اوُلماسادا شکسیز، شبهه‌سیز
منیم بو حالیما سَن گوله‌جکسن.

نه اوُلار، گول، گوله گولمک یاراشار.
تکی ائله ائتمه دوُنوم ایچیمده.
ائله گل، ائله گئت، ائله دوُلان کی،
قُوی باری آلیشیم یانیم ایچیمده.

یانیم اؤز اودومدا، اؤز آتشیمده.
سَنین یاندیرماغین گره‌ک اوُلماسین.
هانی بیر حقیقی سئون سؤیله کی،
تپه‌دن دیرناغا اوره‌ک اوُلماسین؟!

اینان بو سئوگیمه، اینان عزیزیم.
اؤزوم اؤز ایچیمده اونودولموشام.
باشقا سؤز دئمیره‌م، نه دئییم سنه
اؤزومی اونودوب مَن سَن اوُلموشام.

بو گون هئچ بیلمیره‌م نه اوچون، نه‌دن
اوره‌ییم یئنه ده تالان اوُلوبدی.
بَلکه‌ده بودا وار، بو گون هارداسا
منی ده بیر یادا سالان اوُلوبدی.

بوز خَنجری

یاز آیلاری
داغ دؤشوندن آخان چشمه،
قیش آیلاری
داغ کؤسکونده دوُنوب، قالدی!
آنجاق داغا درد اوُلمادی.
یاز نَفَسلی اوُلدوغونی دویسا اوره‌ک؛
هئچ بیلیرسن نه اوُلاردی؟
داغ، چشمه‌نین بوز خَنجرین اونودان تک
سَندن گلن آغریلاری،
اوره‌ک بیر باش اونوداردی.

گؤره‌سن

گؤزلریمین یاشینا باخمایاسان بَس اوُلا
اوره‌ییمی سَن گلیب آغلایاندا گؤره‌سن.
داغلامادیم الیمی آغلایاسان بَس اوُلا
اوره‌ییمی شبهه‌لر داغلایاندا گؤره‌سن.

مژده یوُخدی ائله بیل، یوُلی دومان بورویوب
منی سانکی یالقیزلیق دالیسینجا سورویوب
فاتح کیمی دؤیوشده، دئییشمه ده یورویوب
اوره‌ییمی بَلکه‌لر باغلایاندا گؤره‌سن.

آیریلیغا نه دئییم او یئرینی آلینجا
قوشالاشاق-دئییرم، بیزی آیری سالینجا.
اوُندادی کی، سَن گلیب مَحبتین دالینجا
اوره‌ییمی دَنیز تک چاغلایاندا گؤره‌سن.

*****

هردن بیر یوُل آلیب خاطره‌لردن
سیزین کوچه‌نیزدن اؤتوب کئچیره‌م.
بیلمیره‌م نه اوُلور، نئجه اوُلورکی،
چوُخدان ایچمه‌سم ده هَمن ایچیره‌م.

ایچیره‌م اونودوم حسرت یوکومی.
اوچوم او گونلرین قانادیندا من.
سَنی دوشوننده، سَنی دویاندا،
قاچیرام دؤورمده اوُلان هر نه‌دن.

تکی سن اوُلاسان عؤمرومدن کئچن؛
دنیام سنلی اوُلا، سنلی اؤتوشه.
آخی گؤر هاچاندی حسرت چَکیره‌م
بو قدر گئجیکن سنلی گؤروشه.

سَن کئچن یوُللارا تیکیلیب گؤزوم؛
کوچه‌دی، دؤنگه‌دی، بیلمیره‌م نه‌دی.
هامیسی آستادان پیچپیلداییرکی،
بو قدر گؤزلمه او کی، گلمه‌دی...

بودور سنسیز یئنه سنلی گونومدی.
یئنه کوچه‌نیزدن اؤتوب کئچیره‌م.
یئنه یوُل آلیرام خاطره‌لردن،
چوُخدان ایچمه‌سم ده بودور، ایچیره‌م.

کؤنلوم ناغیل توُخویور

پَنجره‌میز آچیلیر
دَنیزین ساحلینه.
هر گون قوُلاق آسیرام
لَپه‌لرین دیلینه.

ایشده تنها قالسامدا
من قالمیرام اوُردا تک.
دَنیزین ساحلینده
سَنلی دؤیونور اوره‌ک.

بو مَن، او سَن، او دَنیز
بودا کی، پنجره‌میز.
قاغاییلار اوُخویور
کؤنلوم ناغیل توُخویور.

بیله بیلمم

بو یوک سئوگی یوکودی،
چَکیسینی بیله بیلمم.
من اوُنسوز چوُخ آغلامیشام،
اما اوُنسوز گوله بیلمم.

او چَکسه ده هارا منی،
باجارمازکی، یورُا منی.
آپارسادا گؤرا منی،
اوُنا بیر سؤز دئیه بیلمم.

دویون دوشوب سؤزوم ایندی؛
درد منیمدی، اؤزومیندی.
فقط گره‌ک دؤزوم ایندی؛
اوُنونکینی بیله بیلمم.

سَنه نه دئییم، نه دئییم

گیلئیلییم اؤز اؤزومدن؛
سَنه نه دئییم، نه دئییم؟
تورُا دوشدوم اؤز گؤزومدن؛
سَنه نه دئییم، نه دئییم؟

باشلاسام دا ناشی-ناشی،
بیر عؤموردی اوُنون یاشی.
دئدین من یوُخ، اؤزون داشی؛
سَنه نه دئییم، نه دئییم ؟

کؤنلوم چَکیر هارا مَنی،
عاغلیم قوُیمور اوُرا منی.
گؤزوم سالیب تورُا منی؛
سَنه نه دئییم، نه دئییم ؟

یاندیم، هَله یاناسییام؛
یانا-یانا قاناسییام.
اؤز-اؤزومی داناسییام،
سَنه نه دئییم، نه دئییم؟

اوُدوم بَلکه کؤزدن دوشوب؛
دیلیم بَلکه سؤزدن دوشوب.
گؤزوم بَلکه گؤزدن دوشوب؛
سَنه نه دئییم، نه دئییم؟

*****

سَن ده تک سَن،

مَن ده تک.

قوشالاشاق،

سَنده بارین، مَن ده.

بیر گون گلر،

سَن منیم عیبلریمدن یازارسان،

مَن سَنین...

یوُخ، اینان بونا!

او گون گلدیسه،

سَن اؤز نقصانلارینا قوُل چَکرسن؛

مَن اؤز عیبلریمه.

ایندی کی، هله کی_

سَن ده تک سَن؛

مَن ده تک؛

سَن بیر آز مَنه گذشته کئچ،

مَن سَنه؛

قوشالاشاق

سَن ده بارین،

مَن ده.

*****

بیر آخار بولاغام،
بَلکه بیلیرسن؛
اوُنی بیلمه‌مکده اوُلادا بیلر.
تَر-تَمیز قایادان آخسادا، آنجاق
گور آخان بولاقدا بولانا بیلر.
بوداکی، حیاتدی، حیاتدی، گولوم؛
حیاتی سئومه‌ین یوُرولا بیلر.
بیر آخار بولاغام مَنه نه وارکی،
نئجه بولانسادا سَن هله گؤرکی،
سیسقا بولاقلاردا دورولا بیلر.

سَن یادیما دوشورسن

اوُخویاندا بولبوللر
سَن یادیما دوشورسن.
چیچک آچاندا گوللر
سَن یادیما دوشورسن.

باهاریم سَن، یازیم سَن ؛
گولمَره‌م، سَن گولمَه سن.
سَنسیز هر آن بیلیرسن
سَن یادیما دوشورسن.

قیزلار ساچین هؤرنده،
اوُغلان سالیر کمَنده.
مَن اوُنلاری گؤرنده
سَن یادیما دوشورسن.

قوُیما قالام یازی تک؛
یاشایام تامارزی تک.
ایکی همده‌می گؤرجک
سَن یادیما دوشورسن.

*****

یوُللار هَمن یوُللاردی؛
چَکیلیب بیزدن سیزه،
یوُل آلیب سیزدن بیزه.
دی گل کی، اوُنداکی بیز
توتاق کی هر بیریمیز
نه سَن اوُسان، نه من او.

داغلار هَمن داغلاردی؛
دره‌لی، تپه‌لی‌دی،
هله ده گزمه‌لی‌دی.
دی گل کی، اوُنداکی بیز
توتاق کی هر بیریمیز
نه سَن اوُسان، نه مَن او.

قوش تک اوچاردیق قوُشا،
بیلمزدیک غصه نه‌دی؛
یا او هاردان گلمه‌دی.
دی گل کی، اوُنداکی بیز
توتاق کی، هر بیریمیز
نه سَن اوُسان، نه مَن او ...
ده‌ییشسکده، یئنه بیز
بیر جاندایق ایکیمیز.

یاغیش هاواسی

کولک لر اوُخویور یئنه؛
بالاجا بیر توُزاناق،
آزاجیق بیر سَرینلیک
قاریشدی بیر–بیرینه.

ایچه‌ری شَهرده کی،
فایتونا باغلانان آت
کوچه‌لرین بیرینده،
بیر آغاج کؤلگه سینده
باخیردی گؤیه مات–مات.

ایندی یاغیش یاغاجاق؛
جوم–جولوق ایسلاناجاق؛
یایین بو ایستی‌سینده،
هاوانین بورکوسونده...

سورمه چَکمه گؤزونه، –
گولوم، یاغاجاق یاغیش؛
لَکه دوشر اوزونه؛
دی گل یاغیش یاغمامیش.

سَن ده مَنیم کیمیسن

سَن ده هئچ شبهه‌سیز منیم کیمیسن؛
تنهالیق خوُشونا گلمه‌سین گولوم.
عاغلین دا گئدنله گئتسه غَم یئمه؛
کؤنلونه یوُل تاپان گئتمه‌سین گولوم.

عاغلی اوُلمایانا دَلی دئییرلر؛
کؤنولسوز یاشامین هئچ آدی یوُخدی.
دَلی‌نین یئنه ده اؤز عالمی وار
کؤنولسوز حیاتین بیر دادی یوُخدی.

دادسیز مئیوه‌نی ده کیمسه خوُشلامیر؛
اؤزلنمَز یاشامین دادی اوُلماسا.
حکیم ده شبهه‌سیز درمان تاپانماز
اوفاجیق دردین ده آدی اوُلماسا.

آدسیز دردلریمیز باش آلیب گئدیر؛
هاردا دایاناجاق بیله بیلمَریک.
کؤنولسوز یاشامین نه ائتدیینی
نه ائتسک عاغیللا گؤره بیلمَریک.

نَفَس آليرساقدا عينی هاوادان
سَن آيری يوُلداسان، مَن آيری يوُلدا.
بونی ترسينه ده چئوير، هَمن‌دی؛
من آيری يوُلدايام، سن آيری يوُلدا.

بو يوُللار يؤنونی دَييشن دئييل؛
اوچونجی يوُل گره‌ک ايکيميزه ده.
اصلينده هر يوُلدان داها گره‌کلی
اؤنملی اوره‌کدی ايکيميزه ده.

اوره‌ک قوُشا وورسا، بيرگه دؤيونسه
کيمسَيه سد اوُلماز بير ائنيش-يوُخوش.
اوره‌ک بير وورماسا، يوُل بيرده اوُلسا
اوره‌کدن يوُل آلير حياتا باخيش...

سَنده هئچ شبهه‌سيز مَنيم کيميسن؛
تنهاليق خوُشونا گلمه‌سين گولوم.
عاغليندا گئدنله گئتسه غَم يئمه
کؤنلونه يوُل تاپان گئتمه‌سين گولوم.

*****

مین بیر بلا گؤروب بلالی باشیم؛
بیرده بو یوُللاری گئتمز دئیردیم.
قورشانیب کؤنلومه سئودایا دوشوب،
بیرده او سئودا دا ایتمز دئیردیم.

اؤزومدن آغیردی ایندی بو دردیم؛
اوُنون‌چون هر نه‌دن من کی، کئچردیم.
اوشاق عاغلیما باخ، نه ظن ائدردیم؛
بو سئودا ابدی بیتمز دئیردیم.

ائله بیل یوُخویموش آییلدیم بیتدی.
خولیایمیش یادا کی، دوماندا ایتدی.
هارا گئتدیینی بیلمه دی گئتدی،
مَنه باخ، مَن اوُنی گئتمز دئیردیم.

سئودامین دئیه‌سن دادی یوُخ ایمیش؛
دادی اوُلماسادا دوزی چوُخ ایمیش.
بَلکه ده بیناداان بو بیر یوُخویمیش،
اوُدورکی، نه ائتدی ائتمز دئیردیم.

*****

خَزَر ساحلینده بیر یووا قوردوم؛
او یووام خَیاللا قورولدی بیرباش.
ائوده قالسام دا تک، رؤیا تک اوُلدون
خَزَر ساحلینده سَن منه یوُلداش.

سَنی مَن چَکیبن آپاردیم اوُرا؛
بو یوُلدا کؤمه ییم خَیال یئلکه‌نیم.
بیرده کی، سؤیله کی، خیالدان سوُنرا
آخی دای باشقا بیر نه‌ییم وار منیم؟

شادام کی، سئوگیلیم هله یاخشی کی،
خیال ترلانیمین قانادی وارمیش.
هله گؤر سَن اؤزون قوُشولسان مَنه
بو گئدیش نه قدر شیرین اوُلارمیش.

گول اَکدیم، گول دَرمه‌دیم

گول اَکدیم، گول دَرمه‌دیم،
گَتیردیلر گؤزه مَنی.
یاندیم هیجران اوُدونا
دَرد باغلادی سؤزه مَنی.

کؤنلوم یارالی بیر قوش؛
گزیره‌م سرخوُش-سرخوُش.
اُمیدیم خَزَل اوُلموش
سَن یئنی‌دن بزه مَنی.

دردلریم فیل بوُیدادی؛
گؤر نئچه ایل بوُیدادی.
دی گل کی، دیل بوُیدادی
گئییندیره تَزه مَنی.

آهیم گؤیه چَکیلدی؛
چیلیک-چیلیک تؤکولدی.
گؤر نئچه آی‌دی، ایلدی
سالیب ایزدن-ایزه مَنی.

دنیانین گردیشینه
باخمادیم، گردیم سینه.
گلیب ایمانا، دینه
سَن گَتیرمه گؤزه مَنی.

غربت‌ده

هئچ نه‌یین داماقدا دادی، داد اوُلمور
کیمسه‌نین ئیله‌سه آدی آد اوُلمور.
آدی اوُلانلارین آدی یاد اوُلمور؛
غربتـده بیر شئی یوُخ، وَطن یئریـنه.

غربتده

غَمین غَم یئری وار، دَمین دَم یئری؛
غربتده قاریشیر بیری–بیرینه.
ذیلین ذیل یئری وار، بَمین بَم یئری؛
غربتده اوُتورمور هئچ نه یئرینه.

هاوا کؤنول آچمیر، اوره‌ک اوُخشامیر.
باشینا یاغان قار کؤنلونه دامیر.
اوُتوروب دوردوغون سَنه اوُخشامیر؛
غربتده دوشورسن تکلیک گیرینه.

الله دا تک دئییل، بو بیر کلک‌دی.
تکلیک‌ده شیطان دا اؤزی مَلَک‌دی.
هم صحبت دئدی‌یین دوزدی، چؤرکدی؛
غربتده یا قسمت گؤزه گؤرونه.

کرَمی یاندیران بیر ساز چالان یوُخ!
اوره‌یه خوُش گَلن خوُش بیر یالان یوُخ!
آنا تک، باجی تک قادان آلان یوُخ!
غربتده یاشایان گره‌ک سورونه.

خوُشبختسن یاد ائلده دایاغین اوُلا.
بیر ائوه گئتمه‌یه آیاغین اوُلا.
ساختا سؤز ائشیدن قوُلاغین اوُلا–
غربتده دوشرسن لاپ سوت گؤلونه.

هئچ نه‌یین داماقدا دادی داد اوُلمور.
کیمسه‌نین نئیله‌سه آدی آد اوُلمور.
آدی اوُلانلارین آدی یاد اوُلمور؛
غربتده بیر شئی یوُخ وَطن یئرینه.

*****

هردن فیکیرلشیب دوشونوره‌م کی،
سَن مَنی بَلکه ده سوچلی سانیرسان.
منیم بو تشویشیم قالسین بیریانا
کئچدیییم یوُللاری سَن کی، تانیرسان.

بوُیلان بیر اوُنلارا، باخ بیر یوُللارا؛
اوُردا ایزلریمه راست گله جکسن.
هاردان نئجه کئچدیم، نئجه یوُل ائتدیم
هامی‌سین بیر بَه بیر سَن گؤره‌جکسن.

مطلق گؤره‌جکسن، آخی او یوُللار
فهله اَلی کیمی قابار–قاباردی.
هئچ نه یی هئچ یئره آپارماسادا
مَنیم گنجلی‌ییمی آلدی، آپاردی.

او شه‌وه ساچلاریم ایندی بیاضدی؛
آخی او گون لردن داها اثر یوُخ.
بؤیوکلر یانیندا سؤزوم کئچَردی
ایندی یالوارسام دا سؤزده کسَر یوُخ !

اوُندا هئچ بیلمه‌دیم یاشیم نئچه‌دی؛
گنجلیییم اَلیمدن پیر ائدیب اوچدی.
ها چاغیر، ها باغیر او گئری دؤنمَز؛
او قیزیل قوش ایدی اَلیمدن قاچدی.

هر آنین نَبضینی توتسام دا ایندی
اؤتن بیرجه آنین یئرینی وئرمَز.
یاغیش نعمَتینه بنزَییر بودا
پاییز یاغیشیندا بیر شئی گؤیرمَز.

کئچدی آت بئلینده او گومراه ایللر؛
نه قوُیدوق گؤتوردوک ایندی بیلن یوُخ.
آغلایان اوُلمادی داغ دردیمیزه
اؤزوم تک اؤزومه ایندی گولن یوُخ.

سَن منی سوچلی دا تانیسان، تانی !–
مَن سنی قینایان دئیيلم آخی.
او گون‌لردن گَلیر منیم ده اینان
قایغیمین، دویغومون، آرزومون چوُخی.

ناغیلدی هله

بالیق قوشی اوُخویور
نَفَسی سو سَسیله،
دَنیزین لَپه‌سیله.

اوره‌ییم تیر–تیر آسیر
جوت قاناد هَوَسیله،
آزادلیق نَفَسیله...

بالیق قوشی اوُخویور،
زامان ناغیل توُخویور...

*****

بو یارالی کؤنلومون،
اوجقار بیر نقطه‌سینده،
قاتی دَرینلییینده،
بیر یارا وار،
هاچاندی
پرَن -پرَن اوُلوبدی.
بیلن بیلمه‌ین کیمی،
لال کیمی
دئیه بیلمیر
اوُنون یوُلی هارادی.
یارام بئله یارادی.
کوُر گؤزوموز کیمیدی؛
بوُش سؤزوموز کیمیدی؛
لاپ اؤزوموز کیمیدی.
پرَن-پرَن اوُلوبدی.
بو یارالی کؤنلومون،
اوجقار بیر نقطه‌سینده،
قاتی دَرینلی‌یینده...

توکندی

من باهار عشقی ایله یوُللارا چیخدیم؛
یوُللار توکنمه‌دی، دؤزوم توکندی.
یورد یئری چاغیردیم، وَطن سَسله‌دیم؛
هیجران توکنمه دی، سؤزوم توکندی.

هامی ائله بیلدی دؤزومسوزه‌م مَن؛
دیل-دیل اؤتسم بئله سؤزومسوزه‌م مَن.
بو سَفَر نه ایمیش، اؤزومسوزه‌م مَن؛
له‌پیر سالانمادیم، ایزیم توکندی.

عشقیمله یوُللارا چیخدیم قوُشا مَن؛
چالدیم اؤز باشیمی اؤزوم داشا مَن.
عؤمرومی خرجله‌دیم بوُشدان بوُشا مَن؛
یوُللارا باخماقدان گؤزوم توکندی؛
یوُللار توکنمه‌دی، دؤزوم توکندی.

وَنکووئردن آچیق مَکتوب

چیلچیراقلار ایچینده‌یم.
دؤرد بیر یانیم گؤزه‌للیکدی.
تَمیزلیکدی.
ائله بیل کی،
هیچ ناکسین
نَفَسی ده توُخونماییب بو شَهرین هاواسینا.
داش آتانلار داش آتماییب سانکی بوردا
نه بیر یوُلون یوُلچوسوُنا،
نه بیر قوُشون یوواسینا.
بیر زامانلار ائشیتمیشدیم
قاردی بورا باشدان باشا.
اوشاق ایکن ظن ائدیردیم
بو اؤلکه‌نین یایی تن‌دی قارلی قیشا.
دی گل بوردا
گل-گل دئییر گول چیچکلر؛
روح اوُخشاییر باغچا-باغلار؛
کؤنول آچیر بوردا داغلار...

ایسته‌ییرسن
کئچمیشینی گتیرمه‌دن دیله اصلا
یاشا بوردا.
ایسته‌ییرسن هئچ باشینی چالما داشدان داشا بوردا.
ایسته‌ییرسن
گول-چیچکله، چیلچیراقلا، عؤمرونی وور باشا بوردا.
ایسته‌ییرسن
تک اؤزون اوُل،
اؤزون اوچون آیین-شایین یاشا بوردا.
یوکون باشقا یوک دئییلسه؛
گؤتوردویون آغری یوکی،
گتیردیین درد دئییلسه
شَن اؤته‌جک گونون بوردا؛
خوُش کئچه‌جک آیین بوردا، ایلین بوردا...
بو شهَرین گؤرونوشی؛
بو طبیعت.
قالدی ملّت.
کیمینَنسه کلمه کسیب دانیشمامیش،
بئش اوچ سؤزجوک قونوشمامیش،
گؤز آیریر،
اؤزودکی، تئز آیریر
نئچه ملّت جمع‌له‌شیبدی ایندی بوردا.
بو ملّت‌لر آراسیندا
هر ملّتین اؤز ایچینده

آیری -آیری دردی وارسا؛
غَم اوُلورسا،
یئنه ده وار اؤز ایچینده سؤز بیرلیی؛
هم رأیلیی.
بو ملّت‌لر آراسیندا
بس گؤره‌سن بیز ملّتین یئری هاردا !
تاریخه باخ،
آییرد ائله.
" دَده‌م قورقود " زامانیندان هله قاباق،
سَپن سَپدی آرامیزا بوللی نفاق، قوُجاق -قوُجاق.
او جوجردی
یاشا دوُلدی.
قوُچ " کوراوغلی" ساواشیندا " حمزه" اوُلدی.
خرّمی‌لر باش قالدیریب یئنی قیام باشلایاندا،
سرکرده‌لر آراسیندا،
ایکی قارداش داواسیندا،
او یوُل تاپدی، باشدا دوردی.
اوُلان اولدی،
اؤلن اؤلدی...
بیز هله ده ائله واریق؛
پرَن-پرَن اوُلانلاریق.
هله ده آلدانانلاریق.
وَطن اوُغلی،
وَطن قیزی،

ایندی اؤزون آییرد ائله؛
یا اؤزون اوُل، اؤزون اوچون یاشا بوردا؛
یا داکی، گَل باشقاسیلا دئییل، باشلا
ایچینده کی، منی باشدا ایچینده بوُغ !
دوشونجه‌ندن اوُنی بوُشلا.
گؤر گئدیرسن هانسی باشلا ؟!
او بیرلی‌یین یوُلی دئییل، دئییل مَنجه !
هم رایلی‌یین یوُلی دئییل، دئییل مَنجه !
بس ائتمه‌دی وارلیغیندان اوزاقلاشماق ؟
بس ائتمه‌دی باشقالاشماق ؟
بس ائتمه‌دی
اؤز ایچینده اؤز–اؤزونی
محو ائتمه‌یین !
بس ائتمه‌دی
باشقاسی‌نین وارلیغیندا
دئه ایتمه‌یین !
بس ائتمه‌دی
قطعه قطعه،
بؤلگه بؤلگه،
ذرّه ذرّه،
قیرام–قیرام اَریمه‌یین؟
سؤیله هانی سؤز بیرلی‌یین؟...
سؤیله هانی باری سؤزده همرأیلی‌یین؟
وَطن اوُغلی،

وَطن قیزی،
مَنیم دردیم سنله باشدا همرأی‌لیکدی.
مَنیم غمیم سنله قوُشا هَله سؤزده او بیرلیکدی.
داشی‌ییرام اوُنی هله؛
داشی‌ییرام گؤرونمورده بو یوُلومون سوُنی هله.
داشی‌ییرام داشیدیغیم یوکومی من بیله-بیله.
داشی‌ییرام بَلکه بیر گون
یوکوم اؤزی دیله گله...
عؤمروم کئچیر آغریلاردا،_
عذابلاردا...
آری ییره‌م گیله-گیله،
آما اوزوم گوله-گوله...
چیلچیراقلار ایچینده‌یم
دؤرد بیر یانیم گؤزه‌للیکدی،
تَمیزلیکدی...

*****

هاوا توتولوب یامان؛
اوُخشاییر اوره‌ییمه.
زَهر قاتیلیب آرتیق
دوزوما، چؤره‌ییمه.

قوُی بیر ایچیم سو ایچیم؛
گیلدیر-گیلدیر آغلاسین،
یوُللارینی باغلاسین
سَما منیم یئریمه.

آمان، آمان، دیل آمان؛
هاوا توتولوب یامان!

دَییشه‌جک بو هاوا

دان یئری سؤکوله‌جک؛
گوموشی دوُن گئیه‌جک
بیرآزدان ماوی دَنیز؛
دؤیونور اوره‌ییمیز،
کوتلشسه ده بئینیمیز.

دَییشه‌جک بو هاوا
خیال آتیم چاپاجاق،
دَنیزده جان تاپاجاق.
ایچیمده سَسدی دَنیز؛
یئنی نَفَسدی دَنیز.

*****

او باهار نَفَسلی گنجلیک ایللریم
قالدی گؤر نه قدر مندن اوزاقدا.
غربتده یایدا دا اوشویور آَلیم،
اوشومک بیلمزدی قاردا، سازاقدا.

ایندی او گونلردن نه قدر اؤتوب؛
دَییشیب چوُخ شئیین دادی، لذتی.
غربتده دوشورسن دیلدن، داماقدان؛
بعضا سئچنمیرسن یئدی یین اتی.

بعضا ائله اوُلور، ائله اوُلور کی،
هئچ نه‌یه، هئچ یئره هَوَسین اوُلمور.
بعضا ائله اوُلور، ائله اوُلور کی،
گره‌کلی ایشه ده نَفَسین اوُلمور.

بوردا عادی سؤزله دوشمن اوُلور دوُست؛
سانکی بو دوُستلوقلار بیر توک اوسته‌دی.
کئچمیشی اوُلمایان هر شئی بئله‌دی،
اوُردا هر نه وارسا، وار کؤک اوسته‌دی.

ائله اوُنا گؤره لاپ قیرام–قیرام
اؤزونه سَن حؤرمت، شان قازانیرسان.
ائله اوُنا گؤره هر بیر کلمه‌نه،
بؤیوکدن، کیچیکدن جان قازانیرسان.

اوُدور ساختا ایشه جرعتین اوُلمور؛
شَهرده، کوچه ده تانی‌ییر سَنی.
آزینی، چوُخونی تئز سئچیر هامی؛
اَن عادی سهو اوسته قینابیر سَنی.

بورا باشقا یئردی، اوُرا باشقا یئر؛
بو فرقی دویاجاق هر دؤین اوره‌ک.
گزیب آختاردیغین یوُلی، ارکانی
آراییب تاپماغا جیغیر، ایز گره‌ک.

بوردا نه جیغیر وار، نه ده کی، ایز وار؛
سَنی ایره‌لی‌یه گؤتوره بیلسین.
آخی کؤنول آچان نه ده خوُش سؤز وار،
سَنی آیدینلیغا یئتیره بیلسین.

باهار یاغیشیندان سوُنرا گؤیه‌رَن،
گؤبه‌لک کیمی‌دی بوردا اوجالماق.
اوُدا کی، نئیله‌سن معلومدی اوُلماز،
بئش گونلوک عؤمورله یئتگین قوُجالماق.

اوُردا جیغیر تانیش، ایزده تانیشدی؛
ائله بیل او یوُلی اؤزون چَکیبسن.
سَنه ائله گلیر بَلکه ده بیر گون،
سَن اؤزون ایلک دفعه اوُردان کئچیبسن.

بوردا هامار یوُل دا باتلاق کیمی‌دی؛
بئش آددیم ایره‌لی گئدن تاپیلماز.
آخی هامی بیر یوُخ، تک تکدی بوردا؛
تک اَلدن معلومدی هئچ بیر سَس اوُلماز.

اَن عادی داش سَنه اوُردا یوُلداشدی؛
بیلیرسن او هانسی قایادان قوُپوب؛
ائله بیل او داغلار سَنه قارداشدی؛
هاواسی جانینا، قانینا هوُپوب.

دَنیز کناری‌نین آغاجلاری تک،
کؤکی اوزده اوُلور بوردا هر نه‌یین.
بو خصلت بَلکه ده توُرپاقدان گلیر؛
کؤکی درین اوُلور اوُردا هر نه‌یین.

بورا باکی‌دی

بورا باکی‌دی
اوجا بیر داغی یوُخدی
اوره‌یین سیخیلاندا
اوُخشار گونلرین گئدیشیندن یوُرولاندا
ذیروه‌سینه چیخاسان
تَر-تَمیز هاوا اوداسان.
بورا باکی‌دی
قیزیل اوزن چایی یوُخدی
زولال، تَمیز آخار سولارینا قوُشولاسان
روحونی تَمیزله‌یه‌سن، سَسی ایله یویاسان.
هله قیزقالالی قافلانتی ایسته‌میره‌م
هله گؤم- گؤی دؤشه‌مه‌لی
سحیرلی گئن دره‌لی روح اوُخشایان بوُزگوشونی دئمیره‌م
بورا باکی‌دی
دؤیمه‌ییب گیره بیلدییین قاپی یوُخدی
نفت قوُخولی بو شَهرین
تام یوُخولی بو شَهرین
سَسیندن
قورغوشون کیمی نَفَسیندن
آرا بیر قاچا بیله‌سن
کؤنلونی کیمسه‌یه آچا بیله‌سن
بورا باکی‌دی
اوُرا میانام منیم!

*****

شبهه‌سیز چوُخ شئیدن دانیشمیشیق بیز
آما اؤزوموزدن دانیشمامیشیق.
اوُنونلا، بونونلا باریشمیشیق بیز،
آما اؤزوموزله باریشمامیشیق.

بیرینجی ایشیمیز سوُنا کئچیبدی؛
ائله اوُنا گؤره چاش–باش دوشموشوک.
باشدا اؤزوموزله داعوا قورموشوق
اؤزوموز دوشمَنین ایشین گؤرموشوک؛
ائله اونا گؤره چاش–باش دوشموشوک...

گل ای وَطن اوغلی، ای وَطن قیزی!–
بیز اگر بیر جانیق، جان دئیک بیرآز.
باشقا دردلر اوچون آرتیق یانمیشیق،
اؤز دردیمیز اوچون یان دئیک بیرآز.

بیرآز اؤزگه سی یوُخ، اؤزوموز دئیک.
آخی بو دنیادان بیزده بیر پاییق.
هانسی مؤوجودلوقلا، هانسی وارلیقلا
سؤیله کی، دئیه لیم آخی بیز واریق؟
آخی بو دنیادان بیزده بیر پاییق!

شبهه‌سیز چوُخ شئیدن دانیشمیشیق بیز؛
آما اؤزوموزدن دانیشمامیشیق.
اوُنونلا، بونونلا باریشمیشیق بیز؛
دی گل اؤزوموزله باریشمامیشیق.

*****

کؤنلومه مَلحم او سئودالی آنلار،
بیرده بیز طرفه گئرییه دؤنمَز.
توتاق او گونلر تک گون تاپیلسادا
غربتده ها جان آت، او جانا سینمَز.

قوُیوب گلدیییمدن اوُردا ملّتی،
بوُشونا گزیرم بوردا عزّتی.
قاچیبدی آغزیمین دادی، لذتی؛
اوُدی کی، هئچ منیم بیر اوزوم گولمَز.

هردن فیکر ائدیرم اؤزومه یادام؛
دوُغما یورد یئرینده موتلی‌دی آدام.
بوردا نه ساز، نه تار، بَم اؤتن اودام
بونی غربت دادی دادمایان بیلمَز.

دردینی بیری ایله بؤله بیلمیرسن؛
گولسنده اوره‌کدن گوله بیلمیرسن.
اؤلمک ایسته‌سنده اؤله بیلمیرسن،
کؤنلی حسرتلی‌لر غربتده اؤلمَز.

سوُنا چاتایدی بو آیریلیق تکی؛
کئچر بو درد یوکی، بو آغری یوکی.
سئچر بیر گون هامی لاپ توکدن توکی،
اوُندا هیجران آلی بیر قاپی دؤیمَز.

هارا گئدیر؟

بو یوُل بیزه گئدن دئییل؛
مَنی ترسینه دؤنده‌ریر.
بئله کی، گئدیر او منی
گئدَر-گَلمَزه گؤندریر.

یؤنی قارما-قاریشیقدی؛
هارا گئدیر بیلینمیر هئچ.
ائنیشینی، یوُخوشونی
نئجه باخسان گؤرونمیر هئچ.

اؤنی باغلی، یؤنی باغلی؛
بو یوُل هارا یوُللاناجاق؟
گئدیشینده، گلیشینده
یوُخدی تانیش دایاناجاق.

نه قوُشولان نه آیریلان
یوُخدی یئنی بیر یوُلچوسی.
تامام باشین ایتیریبدی
هم ساغچیسی هم سوُلچوسی.

سوُنی یوُخدی یوُخ بو یوُلون؛
او بیر یئره وارمایاجاق.
هارا گئدیر بیر بیلن یوُخ!-
یوُلچوسی یوُلدا قالاجاق.

*****

هاچاندی باشیمدان بیر فیکیر کئچیر؛
نییه بئله کئچیر، نییه، بیلمیره‌م.
تله‌سیک ایشه ده منی لنگیدیر؛
اوُنی نئجه دئییم، دئیه بیلمیره‌م.

او بَلکه یوُخودی، یوُزولمالی‌دی؛
بَلکه ده یوُخی یوُخ، رؤیادی، بیلمَم.
هر نه‌دیرسه منی مندن آلیبدی؛
رؤیادی، یوُخسا او خولیادی، بیلمَم.

فقط بیلیره‌م کی، اوُن اوچ یاشی وار؛
آدی هرنه‌دیرسه دادی حسرتدی.
اوُلان اوُلاجاقدی دئمیش بابالار؛
بَلکه ده نه بیلیم بودا قسمتدی.

یاداکی، او دئمیش آلین یازیمدی؛
منی اؤز آردینجا دوُلاندیراجاق.
بَلکه ده غربتده بو بیر حسرتدی؛
دؤنوب یاواش-یاواش نیسگیل اوُلاجاق.

قالمیشام، بیلمیره‌م، نئجه سؤیله‌ییم؛
بو فیکیر کؤنلومی لاپ اوُیاجاقدی.
هَردن ظَن ائدیره‌م وَطنه دؤنسم،
آنامین مزاری چارتدیِیاجاقدی.

هاچاندی باشیمدان بو فیکیر کئچیر؛
نییه بئله کئچیر، نییه، بیلمیره‌م.
تَله‌سیک ایشه ده منی لنگیدیر؛
اوُنی نئجه دئییم، دئیه بیلمیره‌م.

*****

آتامین دُنیاسینا،
آنامین لایلاسینا،
یامان غریبسه‌میشم.
او یوُل قیراقینداکی،
او چئشمه باشینداکی،
اوُد–اوجاغین توستوسی،
مَنه غریبسه‌ین تک.
او صحبت‌لر، او سؤزلر،
او جیغیرلار، او ایزلر،
منه غریبسه‌ین تک؛
آتالی دُنیام اوچون،
آنالی لایلام اوچون،
مَن ده غریبسه‌میشم.

*****

کولک‌لر اوُخویور یئنه.
اوُخویور یاد بیر مغنی تک.
سَسینده باشقا نَفَس،
نَفَسینده اؤزگه سَس.
کولک‌لر اوُخویور یئنه...
روحومون دینجلی‌یی یوُخ،
کؤنلومون تَسللی‌سی.
کولک‌لر اوُخویور یئنه.
اوُخویور یاد بیر مغنی تک...

*****

یئنه‌ده یورد یئری یوُخوما گیریب؛
آنالی گونلریم قاییداجاقدی.
هاچاندی آغریدان اوره‌ییم آغلیر،
آنام اوره‌ییمی اوووداجاقدی.

شَفا اَللرینی چَکه‌جک یئنه،
نه آغریم قالاجاق، نه‌ده تشویشیم.
یئنه اوُلاجییام ارکؤیون جوجوق،
یاغ کیمی گئده‌جک یئنه هر ایشیم.

یئنه مینه‌جی‌یَم گنجلیک آتینا؛
اَل چاتماز اوُلسادا او مَنه ایندی.
گؤردویوم هرنه وار یوُخی اوُلسادا
بودور کوسکون کؤنول دانیشدی، دیندی.

یئنه کوچه‌میزده محترم خالا،
اؤنومه چیخاجاق اؤز آنام کیمی.
یوُلا چیخدیغیمدا یاخشی یوُل دئییب،
آردیمجا باخاجاق اؤز آنام کیمی.

یئنه‌ده ساچلاریم سیغاللاناجاق؛
یئنه‌ده عؤمرومه نور یاغاجاقدی.
ساغیمدا، سولومدا باجیم، قارداشیم،
آتام آرخامداجا داغ اوُلاجاقدی.

یئنه او گونلره قاییداجیییام؛
یئنه دردلریمی اونوداجیییام.
بو حسرت، بو نیسگیل، بو غم گئده‌جک،
تپه‌دن دیرناغا اوُد اوُلاجیییام...

غریبه گلسه ده، یاد گؤرونسه ده،
منی بیر گون دویان تاپیلاجاقدی.
بوگون اوُلماسادا بیلیره‌م، او گون،
یورد یئری یوُخوسی چین اوُلاجاقدی.

اوُندا هئچ نیسگیلیم، مورادیم قالماز؛
ائله بیر عؤمری من یاشاییب اؤلسم.
بو گئجه یوُخوما گیرن وَطنین
اؤلمه‌رم یئنه بیر قوینونا گیرسم.

سهو گؤرونور، عیب گؤرونمور

هانی مَن گؤردویوم یاللار، یاماجلار؟
ائله بیل اوُنلاردا کیچیلیبدیلر.
باسیلماز قایالار، آشیلماز داغلار
کئچیلمز قالماییب، کئچیلیبدیلر.

نه آنام دیریدی، نه آتام قالیر؛
یوُخدی بیر سؤیکه‌نیب آرخالاندیغیم.
آرخامدا داغلاری قوُیدوم دا گلدیم؛
یالانمیش بوُش یئره آرخالاندیغیم.

دوزدی، بؤیوسه ده بیزیمده شَهر
منیم آزالیبدی اوُردا امکانیم.
اؤزمدن کیچیکه من ایناناردیم؛
ایندی بؤیوکه ده یوُخدی اینامیم .

ائله اوُنا گؤره اوُلا بیلرکی،-
اؤزوم اؤز ایچیمده تنهالانمیشام.
ائله اوُنا گؤره اوُلا بیلرکی،-
تنهالانمیشام کی، تنها قالمیشام.

اِئله بیل ایتیبدی یوُلوم، اَرکانیم؛
گَزیب دوُلاشیرام بیلمیرم نئجه.
یئییب ایچدیییمین یوُخ دادی دوزی
نه‌دن یاپیشیرام او گلمیر وئجه.

دنیا دَییشن تک دَییشسم ده مَن
خاطیره یادداشیم هئچ دَییشمه‌ییب.
یئنی نسیللرده یوُل دَییشسه ده
هله ده یاشاییر، سوچ دَییشمه‌ییب.

مَن سَنی، سَن مَنی گوناهکار بیلیر،
مَن مَنی، سَن سَنی سوچلی بیلمیریک.
بیری بیریمیزده سهوی گؤروروک
آما اؤزوموزده عیبی گؤرموروک.

چوُخدان بحثده‌یم اؤزوم اؤزومله؛
یوُللار آیریجیندا چاشیب قالمیشام.
یوُلچی اُولماغیمدان یوُرولماسام دا
یوُل‌سوز قالماغیمدان من یوُرولموشام.

هردن سیخیلیرام، داریخیرام من؛
آتالی گونلریم یادیما دوشور
هردن قیریلیرام، داریلیرام من؛
آنالی گونلریم یادیما دوشور.

هردن ائله اوُلور، ائله اوُلورکی،
اوز–اوزه دورورام اؤزوم اؤزومله.
چاشیرام قالیرام، بیلمیره‌م نه‌یی
آلده ائده‌جه‌یم بئله دؤزومله.

بعضا قاییتماغا قرار وئریره‌م؛
مَنی چاغیرانیم او اوُد–اوُجاقدی.
گؤره‌سن قاییتسام منیم اوزومه
ایندی نئچه قاپی آچیلاجاقدی؟

دوزدی، بؤیوسه ده بیزیم ده شَهر
منیم آزالیبدی اوُردا امکانیم.
اؤزومدن کیچیکه مَن ایناناردیم؛
ایندی بؤیوکه ده یوُخدی ایناميم.

یوُل ...

پیچا-پیچ دوشدی یئنه،
دَنیزین سینه‌سینه.
لَپه‌لر یئلکن آچدی،
قاغایی دسته‌سینه.

کؤنلوم دَنیزدی، دَنیز،
فیکریم اوُنون ساحیلی.
دَنیزین ساحیلینده،
اویویوب دالغا دیلی.

داها دؤنمک واختی‌دی،
او ساحیلدن دَنیزه.
دالغا بوُیی قَدردی،
یوُل باکی‌دان تبریزه.

دوشونده سیزی

دویاندا سیزی

هَله گون کئچەجک، زامان اؤتەجک
دؤوران دەییشەجک گَلن-گئدەنی.
درديمه چوُخ شَریک تاپیلاجاق، تک!
هئچ کس بیلمەیەجک من ایتیرەنی.

*****

آتامین خاطره‌سینه

داغلارین ذیروه‌ده آغاران قاری،
آتامین ساچینی یادیما سالیب.
دوُلانیب فَصیللر، دوُلانیب ایللر،
داغلار تک اوُنون دا ساچی آغاریب.

آتاما مَفتونام، داغلارا حیران؛
کؤنولدن وورغونام بئله وارلیغا.
بئله قوُشالیغی گؤرندن بَری،
ایسته‌ره‌م یوُلومی دوشه قارلیغا.

یوُل ائده‌م، اوشویه اَلیم، آیاغیم؛
دوشونَم اوُنلارین چَکدی‌یی دردی.
آتامین دا ساچی دوم آغ اوُلمازدی،
داغلار تک آغیر یوک گؤتورمه‌سئیدی.

هئچ کس بیلمه‌یه‌جک من ایتیره‌نی

سیغال گؤرمه‌یه‌جک داها ساچلاریم؛
هانی او آتالی، آنالی دنیام ؟
گئتدی گومراهلیغیم، اَرکؤیونلویوم،
قاییتماز آنالی-آتالی دنیام !

هانی اُمید یئریم، اوماجاق یئریم؟
دردیم دنیانین هئچ وئجینه گلمَز.
آتام بیر عالم‌دی، آنام بیر عالم؛
کیمسه اؤزوم کیمی دوشونه بیلمَز.

ایندی بالام بوُیدا آتایام، دی گل
هله ده چوُخ شئیه آتا گزیره‌م.
باشیمی دیزینه قوُیوب دینجه‌لَم
آنا آختاریرام، آنا گزیره‌م.

ائله بیل قیریلیب قوُشا قانادیم؛
هانی شیلتاقلیغیم اویویان قوُجاق؟
اوره‌ییم اوشویور، جانیم اوشویور
هانی ایسینمه‌یه ایستی بیر اوُجاق.

دوزدی کی، آغاریب ساچیم، ساققالیم،
دۆیولمه‌ییم چاتیب آتا اَلیله.
خَمیریم کوت گئدیر نییه، بیلمیره‌م
سۆیولمک ایسته‌رم آنا دیلیله.

حیسّیم، هَیَجانیم، روحوم هاوالی؛
دوُلایلاردا ایتیب گومانیم منیم.
سوُیوق بیر ائو قالیب اوُدسوز، اوُجاقسیز
هانی دینیم مَنیم، ایمانیم مَنیم؟

ساناسان گونلریم دَییشیب تامام؛
اۆزوم اۆز ایچیمده باشقالاشمیشام.
آتالی، آنالی قانادلاریملا
کئچمیشده دئمه بس داغلار آشمیشام.

غَمیم غَم یئرینده، بو گون دَمیم ده
کدر جیغیرینا دوشوب نه‌دنسه.
ایچیمی گۆینه‌دیر دونه‌نیم منیم
والله، دئمک اوُلمور بونی بیر کسه.

هله گون کئچه‌جک، زامان اۆته‌جک
دۆوران دَییشه‌جک گلن گئده‌نی.
دردیمه چوُخ شَریک تاپیلاجاق، تک !
هئچ کس بیلمه‌یه‌جک من ایتیره‌نی.

*****

قوُجامان شاعیر هاشم ترلانین ۶۵ یاشینا

سَنین حیاتیندا نه وار آی استاد؟_
بوتون سئوَنله‌رین دیلینه دوشدون.
سَنین صنعتینده نه وار آی استاد؟_
سئوَن کؤنوللرین تئلینه دوشدون

تَمیز حیاتینا وورغونلاریق بیز،
شعییر صنعتینه وورولان کیمی.
هر کیم اوُلور اوُلسون سئوَجک سَنی،
فقط روحاً اوزی دورولان کیمی.

وسعتلی باخیشلا گؤرورسن دَرین،
بو سَنین ائل ایچره اوجالیغیندی.
هر سؤزون، کلمه‌نین بیلیرسن یئرین،
حؤرمتین سانما تک قوُجالیغیندی.

قوُجا وار یوز یاشی واردی، دی گل کی،
ائویندن اوزاقدا چَکیلمیر آدی.
هر صنعت سئوندن سوروشسان دئیر:
یاخشی‌کی شعریمیز سنسیز اوُلمادی.

بئله بیر یوُلون وار ائل ایچره استاد،
سَنین هر کلمه‌نه هامی دئییر: جان!
یاشا، یوز ایل یاشا، یاشا آی استاد،
سن کی قوُجالمیرسان، جاوانلاشیرسان.

نئجه یازیم مَن ؟

میانا شه‌هری‌نین محاربه ایللرینده بوم-بارانیندان سوُنرا
آذر مازندَرانی‌نین منه مراجعتله یازدیغی شعرینه جاواب.

سئوگی شاعیری‌یم، عزیز قارداشیم !-
نفرَتیمدن یازیم ؟ - نئجه یازیم مَن ؟
ائویم دارما- داغین، باغیم خَزاندی،
ثروتیمدن یازیم ؟ - نئجه یازیم مَن ؟

یازیم "یاندی کرم" دانیشیر سازیم ؟
یا قیشا اوغراییب باهاریم-یازیم ؟
اؤلدی مین-مین آرزو دئییرسن یازیم ؟
ذلّتیمدن یازیم ؟ - نئجه یازیم مَن ؟

اؤلومدن بئزارام گؤر بیر هاچاندان،
اوُلومدان راضی‌یام من گؤز آچاندان.
ائلیم داغیلاندان، ائویم اوچاندان
عزّتیمدن یازیم ؟ - نئجه یازیم مَن ؟

پارتلادی بوُمبالار قالمادی جانلی؛
اَل-اوزوم قانلی‌دی، گؤزوم ده قانلی.
آلوُودان یوُغرولان آذر نشانلی
خصلتیمدن یازیم ؟ نئجه یازیم مَن ؟

دانیشان سَسینی قالخیزیر زیله،
شهیدپرور دئییر بیزیم ده ائله.
اؤزون دئه، مَن نئجه سؤیله‌ییم بئله !؟
شهرتیمدن یازیم ؟ – نئجه یازیم من ؟

یازیم کی، قالمادی داش اوسته داشیم ؟
بو قدر درد اوُلار ، قاندی گؤز یاشیم.
اؤلدی گؤر نه قدر قوُهوم-قارداشیم،
غیرتیمدن یازیم ؟ – نئجه یازیم مَن ؟

سوروشما دردیمه نه‌دیر احتیاج.
صلحه، سعادته گزیره‌م علاج!
خوُش گونه مُحتاجام، شاد گونه مُحتاج !
حَسرتیمدن یازیم ؟ نئجه یازیم مَن ؟

بو آغیر دردلری قوُی چَکیم اؤزوم؛
کؤنول کی تیکنمیر ایندی بیر سؤزوم؛
نه لازیم سیندیرا، آی ایکی گؤزوم !
مُحنتیمدن یازیم ؟ نئجه یازیم مَن ؟

سئوگی شاعیری‌یم، عزیز قارداشیم؛
مَحبتدی منیم یاخین سیرداشیم.
سن سؤیله، نه یازیم، صَنعت یوُلداشیم !؟
نفرتیمدن یازیم ؟ – نئجه یازیم مَن !؟
حیرتیمدن یازیم ؟ – نئجه یازیم مَن !؟

*****

یاراتماق یاشاماقدیر عنوانلی شعر کیتابیمین جلدینین
طراحی خانیم شهلا دانشمنده

داخلی دنیاما قدم قویُموسان؛
مَن هله اوزونی گؤرنمه‌میشم.
آخی چوُخ سؤزده وار -
اوزوم دئیه‌نی
سَن گؤره‌ن دنیاملا دئینمه‌میشم.
مَنجه اؤزومودە گؤرمک گره‌کدی!
مَنی دوشونمه‌یه آزدیر سؤزلریم.
دوزدی کی، او منیم دنیامدی،
آنجاق :
بعضاً ده سؤزومی دئییر گؤزلریم.

آتامین قه‌بیر داشی یازیسینا

نییه مزار بوُیدا کیچیلدین، آتا؟
دئیَردیم، آرخامدا بیر اوجا داغ وار.
گئتدین بیر اَبدی قاییتماز یوُلا،
ایندی آرخامدا یوُخ، سینَه‌مده داغ وار...

آناما لایلا

اوزون گئجه‌لری،

سویوق گونلری

آی آنا، فیکرینله یاشایاجاغام.

سَنلی گونلریمی سَنسیزلی‌ییمده

عؤمور یوکوم کیمی داشییاجاغام...

سَن بونی هئچ زامان بیلَمه‌یَه‌جَکسن.

داها نه دردیمه آلیشاجاقسان،

نه‌ده سئوینجیمه قاریشاجاقسان

آخی سَن هئچ بیرین گؤرمه‌یَه‌جَکسن...

دوققوز یوز اوُن بیر

بولود قارا پاپاغا

اؤلدی بیری؛

سئوه‌نی آغلامادی؛

یاس توتوب قارا باغلامادی...

بیزیم ائلده،

اوُبادا

اؤله‌نه آغلایارلار؛

یاس توتوب قارا باغلایارلار.

اوُنا بیری یاس توتمادی؛

قارا باغلامادی،

آغلامادی.

سئوه‌نی چَکیندی

یاخین دورمادی،
اوتاندی.
اوزاق یاخین دوُستلاری،
یوُل یوُلداشی اوُلدوغی یوُلداشلاری،
یاخین اوُلماسالاردا دیل‌داشلاری،
اوسته گل لاپ سیرداشلاری،
حالینی سوُرماغا یوباندی!
اؤلدی!
یاشاماسینا بنزه‌مه‌دی اؤلومی.
اؤلنده سَس‌سیز اؤلدی.
سَس‌سیز، سَمیرسیز اؤلدی.
هایسیز، کویسیز اؤلدی.
اؤلدی!
آلتی گون سوُنرا بیلیندی اؤلومی.
بو بیلگی غریبه‌یدی؛
غریبه ده گؤروندی.
بیر تلفن زنگ چالدی؛
نمره ۹۱۱-دی.
پلیس نمره‌سی بیغیلمیشدی.
تیتره‌یه‌رک بیر سَس
یاییلدی تلفن تئللریندن
آلوو !؟ -دئدی.
اوزالتماغا نه حاجت،
سؤزونون جانینی دئدی:

بیزیم بیر قونشوموز وار
سَس-سَمیر یوُخدی اوُندان
آلتی گون اوُلار دئدی.
بَلکه بیر گؤرن اوُلوب ؟
سیزه خبر وئرن اوُلوب ؟
ائوده اوُلسایدی بیلردیک؛
اَن آزی گونده بیر کره گؤرردیک.
بیر یئره چیخمامیشدان،
هاچان دؤنه‌جک دئیردی.
یاریم گون اوُلمامیشدان
گئجیکسه خبر وئرردی.
ائوینده بیر پیشی‌یی وار
بیلمیره‌م آجدی،
سوسوزدی.
اؤلوبدی،
دیریدی.
منه ائله گلیرکی،
ائوینه باش وورمانین
والله ایندی یئریدی.
بَلکه هئچ بیلمه‌میشیک؛
گلیب ده گؤرمه‌میشیک
دیلیم لال نه بیلیم،
بَلکه ده اؤزوده ائوینده‌دی.
پیشی‌یی بیر یانا دورسون

اؤزوده چوُخدان بری
بیرآز آغیر خسته‌دی...

سوسدی تلفن تئللری
هر یئره چؤکدی سکوت؛
سکوتدان دوُغدی تئل-تئل
باشقا-باشقا فیکیرلر
فرقلی دوشونجه‌لر.
هر کس کیمی منی ده
آلدی گوُتوردی سکوت –
گؤر هارادان هارایا.
یوُل آلیب دا یوُللاندی
بیزیم ائله اوُبایا...
بیزیم یورد دا، شَهرده
قارا ممد آدیندا
بیری واردی،
یاشاردی.
لاپ اوُنا بنزه‌یَردی
حالی دا،
خویودا.
توُیوق اوُغورلایاردیلار –
او ساتاردی.
قوُیون-قوزی چالاردیلار
نَم-نشان قالماسین دئیه،

گؤرن اوُلماسین دئیه،
ایشه دوشردی؛
اوُیون قوراردی.
اوُلانی، بیته‌نی لاغ-لاغ ائدردی
اوُیونا قوُیاردی؛
یوُلونا قوُیاردی...
هر نه‌یی اوُنا بنزه‌یردی
آداسی دا،
صداسی دا.
بیر اَلی خئیرده،
بیر اَلی شردئیدی.
بیر اَلی باغلیدی اوُغرویلا،
بیر اَلی گوناهکاردی دوُغرویلا.
غربت ائلده، غربتده
اوسته گل بیرده حسرتده
اؤلدی!
خبر توتان اوُلمامیشدی خبر وئرسین.
سوُراغین آلان اوُلمامیشدی
ائله‌یدی، بئله‌دی دئسین.
اؤلدی!
آلتی گون سوُنرا بیر تلفن زنگ چالدی؛
نمره ۹۱۱-دی.
پلیس نمره‌سی بیغیلمیشدی.
اوُلان اوُلموشدی...

اؤزومـله

اؤزوم

گوناهیم چوُخ اوُلوب اؤزوم بیلەنی
کؤنولسوز ایشه من آرتیق دالمیشام.
ڠالمیشام بیرده کی، کؤنولسوز ایشدن
کؤنوللی ایشه چوُخ جزا آلمیشام.

*****

حیات یوُللاری‌نین دوُلایلاریندا
اوره‌ییم بیرینجی کؤمه‌ییم اوُلدی.
کؤنوللی عؤمر ائدیب، یاشاماق اوچون
سفربر ائده‌نیم اوره‌ییم اوُلدی.

فقط نه گیزله‌دیم بعضاً چاشاراق
آییرا بیلمه‌دیم خئیری شردن.
یوُرولدی قیچلاریم، قوُرخدی گؤزلریم،
ائنیشلی، یوُخوشلی یوُللاردا بعضاً.

بعضاً منلی‌ییمی تامارزی سالدیم،
کؤنولسوز اوُلماغا جان آتان زامان.
فیکریمین حُوکمونه باش اَیدیم، دی گل
کؤنولسوزلویومه من چاتان زامان.

بعضاً دوز یئرینه یالان دانیشدیم؛
دوزه اَیری دئدیم بعضاً ده هله.
کؤنلومون حُوکمونی دوز بیله-بیله،
باش اَیدیم عاغلیمین سهولرینه.

گوناهیم چوُخ اوُلوب اؤزوم بیله‌نی
کؤنولسوز ایشه من آرتیق دالمیشام.
قالمیشام بیرده کی، کؤنولسوز ایشدن
کؤنوللی ایشه چوُخ جزا آلمیشام.

نییه بئله اوُلوب بیلمیره‌م هله؛
حیاتین غریبه دویونلری وار.
بیرینی آچیرسان، یارانیر یوزی
قاریشیق بو یوُللار هاچان قورتارار؟

یوُللار باشدان-باشا دویون-دویوندی؛
بودا بیر دویوندی یازیلیب بئله.
عاغلیم نه دئییرسه قوی دئسین، آنجاق؛
کؤنلوم راضی دئییل اوُنونلا هله.

*****

دنیا دَلی میدانی
اوُدا کی، هئچه بنددی.
بیز او هئچین ایچینده.
ایندی آختار اؤزونی،
دانیشدیغین سؤزونی،
بو اؤلچی، بو بیچیمده.

کؤنلومله صحبت

بودا بیر عؤموردی، یاشادیق بئله؛
یاش اوسته یاش گلدی مَندن خَبرسیز.
بو یوُللار باشیما نه گتیردیسه
گتیردی ای کؤنول سَندن خَبرسیز.

باخما گیلئی‌لَنیب قوُجالدیم دئسم؛
یاکی، لوُوغالانیب اوجالدیم دئسم.
سَنین آتَشیندن گوج آلان سَسم؛
دوماندان خَبرسیز، چَن‌دن خبرسیز.

چکیره‌م یوکومی اَللی‌یه یاخین؛
بَللی اوُلمایانا، بَللی‌یه یاخین.
دَملی اوُلماسادا، غملی‌یه یاخین؛
ساچیما گور یاغان دَن‌دن خبرسیز.

مَنی او قدرده قوُجا سانما یوُخ!
اؤتن گونه، آیا، ایله یانما یوُخ.
مَنی ده سئونلر واردی، آمّا یوُخ!
مَندن خبرسیزدی، سَندن خبرسیز.

خَزَر ساحیلینده

بودور،
ساحیلده‌یم،
ایچیمده دَنیز؛
او دَنیز اوره‌ییم،
توفان قوُپاریر.
آرا بیر توُخونور آیاقلاریما
حَلیملیک اوستاسی خَزَریم، منی-
توفاندان ساحیله چَکیب آپاریر.

ایسته‌ره‌م

بیر باهار هاواسی کؤنلومه دوشوب؛
بیر باهار یاغیشی یاغسین ایسته‌ره‌م.
یئنی‌دن بولاقلار چاغلاسین آخسین
یئنی‌دن شیمشک‌لر چاخسین ایسته‌ره‌م.

یئنی‌دن کؤنلومی اوُخشاسین باهار؛
یئنی‌دن مَست اوُلوم، سَربست اوُلوم مَن.
هرنه وار گؤزومه گؤزه‌ل گؤرونسون
گؤزه‌للیک ایچینده سرمست اوُلوم مَن.

یئنی‌دن گول آچسین باغچالار، باغلار؛
یئنی‌دن مَن قوُناق اوُلوم بوُزگوشا.
یئنی‌دن روحومی اوُخشاسین باهار
یورویوم نغمه‌لر مَن قوُشا-قوُشا.

نه روحوم اینجی‌سین، نه کؤنلوم سوسسون؛
قانادلی قوش کیمی قانادلانیم مَن.
او شاقراق ایللریم، گومراه ایللریم_
گئتسه ده، ساچیما دوُلسادا آغ دن...

بیر باهار هاواسی کؤنلومه دوشوب؛
بیر باهار یاغیشی یاغسین ایسته‌ره‌م.
یئنی‌دن بولاقلار چاغلاسین آخسین
یئنی‌دن شیمشک‌لر چاخسین ایسته‌ره‌م.

خَزَر دئیه آخیرام

بولاق ایدیم آخیردیم،
قوُجامان قافلانتی‌نین
دؤشوندن گیله-گیله.
نه تَله‌سن بیر یئریم،
نه گئجیکن مَنزیلیم.
دوشونموردوم هارادا
نه‌یه قوُوشماغیمی.
یاکی، یوُلومون اوسته،
جادار-جادار توُپراغین،
مین قاتی‌نین بیرینده
هارداسا باتماغیمی...

گون اؤتدی کئچدی زامان؛
آخیب آخیب قوُووشدوم
قیزیل اوزَن چایینا.
آخیب آخیب قاریشدیم
نئچه چای هاراینا.

ایندی آراز هَوَسلی،
قیزیل اوزَن نَفَسلی،
دایانمادان آخیرام.
داها او قافلانتی‌دان
آخان بولاق دئییلم؛
گئت -گئده دَییشیره‌م.
چای اوُلماق ایسته‌میره‌م،
نه تَلَه‌سمه‌ین یئریم؛
نه‌ده بو یوُللار بوُیی
گئجیکمه‌ین منزیلیم.
آخیب دورمادان دَنیز
اوُلماغیما باخیرام؛
خَزَر دئیه آخیرام.

*****

پاییزی حسّ ائدیب دوشونن کیمی،
گؤزوم ده جانلانیر ساری یارپاقلار.
اوره‌کده باهارسا نه وار پاییزا،
اوره‌یین اؤزونده ساری یارپاق وار.
آغاج یاشیللیغی،
اوره‌ک آللیغی،
بیری سارالاندا بیریده سوُلور.
آغاجدان اوره‌یه، یاکی، عکسینه،
دئییرم اوُلمایا گیزلی یوُل اوُلور؟

ناغیل اوُلماق ایسته‌ره‌م

هر کس اؤلور،
یئنیدن _
او قاییدیر دنیایا؛
آغاج بَلکه،
چیچک بَلکه،
انسان بَلکه،
ناغیل بَلکه؛
هئی سایدیلار،
دئدیلر.
اگر منده بیر زامان،
قاییداسی اوُلارام؛
قوُیون دئییم ایندی‌دَن،
اؤزوم دئییم نئجه مَن
قاییتماق ایسته‌ییره‌م؛
بو دنیانی یئنی‌دن
یاشاماق ایسته‌ییره‌م.
اگر منده بیر زامان،
قاییداسی اوُلارام
ایسته‌ییره‌م اوُنی مَن
ناغیل کیمی قاییدیم
اوره‌کلرده دئییره‌م.

یوُخسا بیرده یئنی دن،
بو دنیانی تکراراً
یاشاماق ایسته‌میره‌م.
بیرده کی، من اؤزومی –
اونودوب باشقا جورده
قاییتماق ایسته‌میره‌م.
اگر منده بیر زامان،
قاییداسی اوُلارام،
ایسته‌ییره‌م اوُنی مَن
ناغیل کیمی قاییدیم؛
اوزاقدا او قایاداکی شکیل تک،
ائله دوزی اوُنون تک
مَن قاییتماق ایسته‌ره‌م
ناغیل اوُلماق ایسته‌ره‌م
سؤزوم بوُیدا بیر ناغیل؛
اؤزوم بوُیدا بیر ناغیل!

بودا بئله ناغیلدی

یغیلانلار داغیلدی؛
بیر یوُلدان نئچه یوُلا.
عاغلیمیز اوُلا-اوُلا.

باخیرام اوُرا بورا،
عینی اوزلر گؤرورم؛
عینی گؤزلر گؤرورم.

هارداسا بیر زامانلار،
گئدَردیلر قوُل-قوُلا
نئچه یوُلدان بیر یوُلا.

یغیلانلار داغیلدی؛
نه ایز قالدی، نه نیشان،
مَن ده ناغیل دانیشان.

*****

یئنه‌ده بیر فیکیر گلیب باشیما؛
یئنه ده امیدله یاشییاجییام.
تکی امید آرزو دوُنی گئیمه‌سین
من اوُنی اینامِلا داشییاجییام.

بیر باشا اوزانان بو یورغون یوُلون
بیر گون چاتاجییام یوُل آیریجینا.
باخ اوُندا بیلیرم قوُشولاجییام
بو یوُلون ملّت‌لی بوُل آیریجینا.

اوُندا دورغونلوقدان چیخاجییام مَن؛
اوُندا قالمایاجاق شبهه‌م، تشویشیم.
ملّت یوُلی اوُلسا یوُلوم بیلیره‌م
یاغ کیمی گئدجَک منیم هر ایشیم.

گئنیش آچیق یوُلدی ملّتین یوُلی؛
تک منیم دئییل کی، مَن دئین اوُلسون.
وَطن بوُیدا یوُلدی ملّتین یوُلی
تک سنین دئییل کی، سن دئین اوُلسون

بیر باشا اوزانان بو یوُرغون یوُلون
بیر گون چاتاجییام یوُل آیریجینا.
باخ اوُندا بیلیرم قوُشولاجییام
بو یوُلون ملّت‌لی بوُل آیریجینا.

*****

سوزگون بیر باخیشا تامارزی کیمی،
کؤنول ایسته‌ییمه تامارزی قالدیم.
الیمه دوشمه‌ین مین آرزو کیمی،
دؤزدوم، من دؤزومدن تَسللی آلدیم.

کیمسه دوشونمه دی اوره‌ک آغریمی،
قوروقدا ساخلادیم اوُنی اؤزوم‌چون.
شیرین سؤز دئمه خوش سؤز یازماغا
عذابلار چَکمیشم هر بیر سؤزوم‌چون.

بعضاً سؤیله‌دیلر خوش احوالینا،
اوزاقدیر دنیانین دردیندن بوکی.
لاقیدلیک جنایت ساییلیرسادا
قسمَتیم اوُلایدی بیر گونلوک تکی.

بیرجه گون گزئیدیم دردسیز، کدرسیز؛
مَن ده نه وئجیمه دئیه بیلئیدیم.
نه اوُلار، بیرجه گون بعضیلر کیمی
اوره‌ییم دوُلوسی گوله بیلئیدیم.

بیرجه گون لاپ اوُنلار دئیَن اولایدیم؛
درد کَدر قسمَتیم اوُلمایایدی کاش.
عؤمورلوک پاییما دوشمه‌ین نه وار،
بیرجه گون قسمَتیم اوُلایدی قارداش!

لاقید دوُلانایدیم، لاقید گزئیدیم؛
دنیانین دردیندن، غَمیندن اوزاق.
هَله کی گزیریک، هَله کی آنجاق
دنیانین شیپ–شیرین دَمیندن اوزاق.

امید رؤیا دئییل

اؤتدی جاوانلیغیم قالدی آرخادا؛
ایندی آهیللیغیم اؤتور آن با آن.
گؤره‌سن نه سایاق یاشایاجییام
صاباح قوُجالیغیم یئتیشن زامان.

بوُش قالدی اَللریم جاوانلیق اؤتدی؛
ایندی آهیللیغیم اوُنا تن گلیر.
گونشین ضیاسی چَکیلن زامان
قاشا قیروو دوشور، گؤزه چَن گلیر.

کئچیر گنجلی‌ییم تک آهیللیغیم دا؛
گؤره‌سن قوُجالیق نئجه گله‌جک؟
بیرجه بیر امیدیم، بیر گومانیم وار
بَلکه قالان عؤمور وئجه گله‌جک.

امید رؤیا دئییل، خولیا دئییل، یوُخ!
او گون هاردان اوُلسا گله‌جک بیر گون.
شبهه‌سیز بیلیرم آچیلاجاقدی
امید یوُللارینا وورولان دویون!

ایناناندا دنیایا

انسان تاپار اؤزونی
ایناناندا دنیایا.
سئچر یوُلون دوزونی
ایناناندا دنیایا.

کؤمه‌یی‌دیر ایناناق
بونا نئجه یوبانماق.
انسان یوُلودی یاناماق
ایناناندا دنیایا.

چَتینده باش گیرله‌مک،
ایری‌یه دوز سؤیله‌مک،
نئجه اوُلار دئه گؤرک
ایناناندا دنیایا.

دَرمانی بوُل، دَردی بوُل!
کؤنول سنده آییق اوُل
گره‌ییندی هانسی یوُل؟
ایناناندا دنیایا.

یوُل وار دینجدی، هاماردی،
کئچیلمَز یوُلدا واردی.
هانسی گؤر دوز اوُلاردی
ایناناندا دنیایا.

قیمتینی بیلمه‌دن
یوُلچی اوُلما دینجه‌سن!
کئچیلمَزدن کئچَرسن
ایناناندا دنیایا.

گره‌ییندی اینانماق
اوُنا نئجه یوبانماق.
انسان یوُلودی یانماق
ایناناندا دنیایا.

زورُلا یازاندا

اؤلدوردوم اؤزومی بیر مصراع اوچون؛
گؤتوردوم ائله بیل قورغوشون یوکی.
اوره‌کدن گلنده آخیر یاغ کیمی
تَرپتمیر یئریندن او توکدن-توکی.

فیکیر، قلم، کاغیذ
اوچی بیرله‌شیر؛
کؤنولسوز،
اؤزونوز سئچینیز ایشی.
ساناسان «مشدعباد» اوُلورام آرتیق،
گلین، قیز یئرینه چیخاجاق کیشی.

*****

اینانماق اَن چتین؛ اینانماق آسان.
اینانماق گؤرورسن گؤزدن یوُل تاپیر.
سینماق بیر لشگره اینانماق چتین؛
اینانماق گؤرورسن سؤزدن یوُل تاپیر.

کؤنلوم

ساکت دَنیز دئییل او،
میشیل-میشیل اویوسون.
اوُد اوستونده سو دئییل،
اوُجاق سؤنسه سوُیوسون.

او کپنک قانادلی،
چیچکلر تک اینجه‌دی.
بیرجه گؤز قیرپیمیندا
سئوگینی گؤرونجه‌دی؛
کؤنلوم اوره‌ییم‌جه‌دی.

*****

قار یاغدی داغلارا،

مَن سیخیلمادیم.

دئدیم کی، بو قیشین باهاری واردی.

دَن دوشدی ساچیما،

سیخیلدیم،

آخی

آزالمیر، چوُخالیر نئچه باهاردی.

قالمیشام،

بیلمیرَم بو نئچه قاردی.

*****

هر نه ذرّه-ذرّه یئتیشمه‌دیسه
پیر ائدیب الیمدن تئز اوچدی منیم.
یوُلی آددیم-آددیم گئتمه‌دیییمدن
باشیما اوُیونلار او آچدی منیم.

هئچ نه بیردن-بیره دوشمورموش آله؛
یوُخسا دئسک دوشور سهویمیزدی او.
انسان یاواش-یاواش دوُلور کامالا
یوُخسا کامال دئییل، جهلیمیزدی او.

وَطن قاریش-قاریش وَطن اوُلماسا
بَللی‌دی، گئت-گئده اونودوُلورموش.
سئویب-سئویلمکله اوره‌ک وورماسا
خَزان ووران باغ تک غَمه دوُلورموش.

دَنیز داملا-داملا دَنیز اوُلوبدی؛
بو سؤزون عکسینه کیمین سؤزی وار؟
یاغیش چیککه-چیککه یاغیر سئل اوُلور؛
گؤرر مُطلق کیمین گؤرر گؤزی وار.

هر نه ذرّه ذرّه یئتیشمه‌دیسه
پیر ائدیب اَلیمدن تئز اوچدی منیم.
یوُلی آددیم-آددیم گئتمه‌دیییمدن
باشیما اوُیونلار او آچدی منیم.

*****

ساچیما دوشدی دَن...
بیلمه‌دیم نه‌دن؛
اؤزومه سؤیله‌دیم بو قوُجالیقدی.
فیکیرده چوُخ گزیب، دئدیم کی، نه غم!
ائل ایچره قوُجالیق لاپ اوجالیقدی
اوره‌ک گولومسه‌دی،
اوره‌ک سؤیله‌دی:
قوُجالیق اوجالیق گتیریر اگر
چوُخی وار یاشینین قوُجالیغیندان
بَلکه ده ساچینین دوم آغلیغیندان
باشی یئددی قاتلی گؤیلره ده‌یَر
فیکیر سوسدی،
داها اوره‌ک دینمه‌دی
سانمایین ساچیما دَن دای ائنمه‌دی

*****

بیر دوُست اوُجاغی‌نین کؤزوندن اومدوم؛
اوره‌ییم باشلادی اوُنی دؤیوندی.
اوُنون یوکسه‌لیشی اوُنا یاراشیق،
منیم او اوُلماغیم گولونج گؤروندی.

دوشوندوم اؤزومده بئله اوُلمانی،
شعریمده، اؤزومدن سؤزوم اوُلاندا.
سوزگون بیر باخیشجا،
یوُلدا جیغیرجا
من گولونج اوُلمورام اؤزوم اوُلاندا.

*****

کؤنلوم امید شَهریدی؛
امیدسیزلر نئیلر منه؟!
امیدیمی یاد قیرانماز،
نئیله‌سه دوُست ائیلر منه.

مَحبتده اوشاق اوُلسام،
نفرتده مودریک قوُجایام.
سؤزی ملّتدن آلمیشام،
سؤزده اؤزومدن اوجایام.

منیم امید شَهریمده،
هر نه‌یین اؤز یئری واردی.
کاش ائله بیر گون گلئیدی،
شَهریم نفرتسیز اوُلایدی.

اوشاقلار

باغچاسیندا

خوُش گونه چیخسین

ائللر، اوُبالار،

صلحه سَس وئرین

سیزده اوشاقلار.

قارا گونون عؤمری آز اوُلار

آغاجلارین اَته‌یی
یارپاقلارلا دوُلدولار.
آیاقلارین آلتیندا
قالیب خَزه‌ل اولدولار.

یاغدی پاییز یاغیشی،
چیمیزدیردی داغلاری،
اَل آتیپ یارپاقلارا،
لوت ائله‌دی باغلاری.

هله گؤزه‌ل طبیعت
شَن حیاتدان دوُیمامیش؛
سازاق اَسیب سؤیله‌دی:
بودور گلیر قارا قیش.

فقط نئجه گلسه ده
قیش، ابدی قالانماز.
اوچ آیلیقدی دؤورانی،
دائیم حاکیم اوُلانماز.

اوُن ایکی آیدان فقط
قیشین اوچ آی عؤمری وار.
قارا گونلرین عؤمری
هامی بیلیر آز اوُلار.

صلحه سَس وئرین

باغچادا، باغدا
اوُخور بولبوللر
یاشیل بوداغدا
اوُینایير گوللر.

اوُینایاق، گولک
اوُخویاق غَمسیز.
داها جَنگدن
قالماسین بیر ایز.

خوُش گونه چیخسین
ائللر، اوبالار.
صلحه سَس وئرین
سیزده اوشاقلار.

گؤزه‌ل قیز

مَن بیر گؤزه‌ل قیزام کی،
سَحر تئزدن دورارام.
اؤز اَلیمی، اوزومی
اؤزوم هر گون یووارام.

آدیم دوشوب دیللره،
گؤزه‌ل قیزام، گؤزه‌ل قیز.
یاراشیرام ائلله‌ره،
گؤزه‌ل قیزام، گؤزه‌ل قیز.

قوُناق گئتسک بیر یئره
هئچ نه‌یه اَل وورمارام.
اجازه‌سیز آنامدان
مَن یئریمدن دورمارام.

اینجیتمه‌رم آنامی،
یالان دانیشمارام مَن.
بؤیوکلرین ایشینه
گیریب، قاریشمارام مَن.

آدیم دوشوب دیللره،
گؤزه‌ل قیزام، گؤزه‌ل قیز.
یاراشیرام ائلله‌ره،
گؤزه‌ل قیزام، گؤزه‌ل قیز.

صلح ايسته‌يير اوشاقلار

چيخار گونش، داغلارين
سال بوزلاری اَرییَر.
یاز نَفَسی توُپراغين
لاپ جانينا يئرییَر.

گول آچار باغچا–باغلار،
تزه‌له‌نر هاوالار.
هَله گؤرون بو حالدا،
داها نه‌لر نه اوُلار.

باغچا–باغدا بولبوللر،
جهجه ووروب اوُخويار.
هر آغاجين باشيندا،
بير قوش يووا توُخويار.

قوُل چیرماییب اوُغلانلار
بئللر باغی، باغچانی.
قیزلار سیلر، تَمیزلر
آتیشقانی، تاغچانی.

بایرام گلر ائللره،
کوسنلرده باریشار.
اوشاقلارین هامیسی
بیر-بیرینه قاریشار.

یاددان چیخار کَدرلر
شاقراق گولرلر اوُنلار.
باخ بئله گون آرزولار
مَنجه بوتون اوشاقلار.

کاش بئله گونلر بیزیم
دونیامیزدا چوُخ اوُلسون.
داوا، کوسگی سالانلار
یئر اوزوندن یوُخ اوُلسون.

انسانلارین قَلبینه
کاش سالایدی صلح ایشیق.
داعوا نه‌دی انسانلار
گؤزه‌ل اوُلور باریشیق.

گلین تؤکک آتکدن
بو گوندن جَنگین داشین.
دئیک نییه اؤلدورسون–
آخی قاداش قارداشین.

سیزده فیکیرلشین بیر
سیز ای داعوا سالانلار.
بس‌دیر داها سیز الله!
صلح ایسته‌ییر اوشاقلار،
صلح ایسته‌ییر اوشاقلار.

سئوال؟

بیر سئوالیم وار،
سیزه اوشاقلار.
فیکیر وئرسه‌نیز،
جاواب تاپیلار.

دؤرد فَصلی واردی،
هر ایلین آنجاق.
مَن دئین فَصیل،
اوُلار آغ-آپباق .

او گئدن کیمی،
تزه ایل گلر؛
بو فَصلین آدین
گؤره‌ک کیم بیلر؟

واختین قیمتی

یازدا یاغدی گور یاغیش،
طبیعتی اوُیاتدی.
دئدیم یاغ کی، یاغماغین
طبیعته حیاتدی...

پاییزدی، یاغیر یاغیش؛
طبیعتی گؤر ایندی.
تک-بیر قالان ساپ-ساری
یارپاقلاردا تؤکولدی.

گؤره‌سن بو تَضاددین،
نه‌لر اوُلوب علّتی؟
یاغیش ائله یاغیشدی،
بیردیر اوُنون خلقتی.

مَنجه دوز آختاریلسا،
اوُنا جاواب تاپیلار.
آخی نه وار پاییزدا
یاداکی، بو یازدا وار.

یوُخسا یاغیش اوُلانماز
بو تَضاددین علّتی.
مَنجه هر ایش بئله‌دی؛
واختیندادی قیمتی.

مَستان پیشیک

مَستان پیشیک داغیتدی،
سُفره‌میزدن چؤره‌یی.
احسان گلدی یئمه‌یه،
صاف گؤرمه‌دی هئچ نه‌یی.

اوطاق باشدان آیاغا،
اوُلموشدی نارین چؤره‌ک.
او دورمادان چاغیردی :
تئز اوُل آنا، گل گؤره‌ک!

چوُخ چَکمه‌دی آناسی،
ایشینی قوُیدی گلدی.
احسان کیمی آنادا
گلدی باخدی نه گؤردی؟

او دا گیرجک اوطاغا،
ائله ایشه مات قالدی.
درحال مَستان قیزیندان
تَله‌سیک خبر آلدی.

مَستان قیزیم سؤیله بیر
بو نه ایشدی گؤروبسن؟
بئله ایشلر پیس ایشدی،
بَس نه قدر دئییم من!

اوُندا اَتی داغیتدین،
اَلیمیز چیخدی بوُشا.
دونن سویی جالاتدین،
اوطاغا باشدان باشا.

بودور یئنه آی قیزیم،
بولود کیمی دوُلوبسان.
والله من کی، قالمیشام،
بَلکه پیشیک اوُلوبسان.

طَبیعتین قوُینونا سَفر

نَسیم اَسدی بو سحر؛
هاوا آچیلدی بیر آز.
نه گؤزلمیش، نه قشنگ
بو ایل، بو باهار، بو یاز.

گونشین شَفقلری
داغلارین اوسته قوُندی.
گول-چیچه‌یین قوُخوسی
نَفیسدن نَفیس اوُلدی.

کامالا دوُلور انسان
حیاتدان ذوُق آلاندا.
حیات تک گؤزه‌للشیر
یاشام ساغلام اوُلاندا.

روحا روحدی، جانا جان
حیاتی جاندان سئومک.
پارلادیقجا پارلایار
بو روح، بو جان، بو ایستک.

سئوگیله ووران اوره‌ک
رحیملی‌دی، رحیم‌دی.
مَحبت اؤزی بوُیدا
اینام، ایمان و دیندی.

بئله عؤمور سورمه‌یه
رضاسی کیمین اوُلماز ؟
بئله اوُلسا شبهه‌سیز
کین، کیدورت تاپیلماز.

سئونلرین دنیاسی
گول-چیچکدی، گولشندی.
صاباها دوُغری یوُللار
ایشیقلی‌دی، روشن‌دی.

سئوگیسیز عؤمور کی، وار
قانادسیز قوشا بنزَر.
مَحبتسیز انسانین
اوره‌یی داشا بنزَر.

افسانه سانیلماسین
بو عؤمور-گون، بو حیات.
ایشیقدان ایشیق اوُلور
سئوگی دوُلی کائینات.

تَنبل اوُغلان

مَن بیر اوُغلان تانییرام
قونشوموزدی هاچاندی.
اوُنون عیبی بودورکی،
مدرسه‌دن قاچاندی.

اوشاقلارلا همیشه
دالاشماقدی پئشه‌سی.
آمما درسه، مَشقه یوُخ
اوُنون اصلا هوه‌سی.

مدرسه‌ده، کلاسدا
اوُتورماغا شوُقی یوُخ.
سوروشاندا علّتین
دئییر: درسین ذوُقی یوُخ.

سَحردن آخشاماجان
او کوچه ده ویرنیخار.
والله دئیَن اوُلماسا
شامیندا اوُردا تیخار.

سیزجه دئیین اوشاقلار
بو ایش عاغیللی ایشدی؟
مَنجه کی، یوُخ، بو ایشلر
تَنبل‌لره وَردیشدی.

بیر پیشی‌ییم وار

بیر پیشی‌ییم وار
رنگی قاپ-قارا.
دوشور دالیمجا،
گئدیرم هارا.

دئییره‌م بو ایل
درسه گئدنده؛
مَنله گل گئده‌ک
کلاسا سن ده.

بؤیوک قارداشیم
دئییرکی، اوُلماز.
اوُدا کی، منسیز
تک ائوده قالماز.

قالمیشام ایندی-
نه ائدیم بونا.
گره‌ک تاپشیرام
اوُنی باجیما.

مَن گله‌نه‌دک
اوُنی ساخلاسین؛
اوُدا تک-تنها
ائوده قالماسین.

اوُخوجولارا مراجعت

ای عزیز اوُخوجوم باغیشلا منی؛
بَلکه هئچ کؤنلونه یاتمادی شعریم.
سَنین خیال آدلی علوی دنیانا،
بَلکه قانادلانیب چاتمادی شعریم.

بَلکه تاپمامیسان آختاردیغینی؛
بَلکه ایسته‌دی‌یین اوُلانامیشام.
بَلکه ده مَحبت، سئومک نامینه،
گزدی‌یین شعری من یازانامیشام.

بَلکه ده نه بیلیم خوُشونا گلیب؛
آخی اوچ-دؤرد ساعات سنی یوُرموشام.
کوُبود اوُلوبسادا هر مصراع باشی،
اوره‌ک خرجله‌میشم، کؤنول قوُیموشام.

هر نه‌یی یازمیشام کؤنول نامینه،
کؤنولسوز یازمادیم بیر شعیر، آنجاق-
اوُدور کی، دئییره‌م امیدیم وار کی،
اوُلان نقصانلاریم باغیشلاناجاق.

سوُن سؤز

سَعید قافلانلا مصاحبه

۱- ائله سانیریق کی میانانین، ادبی گلیشمه‌سینده میانالی علیرضایلا سیز اَن باشدان بو یوُلی بیرگه آددیملامیسینیز. هر نه‌دن اؤنجه بو ادبی عؤمور حاقیندا ایستردیک سیزدن ائشیده‌ک.

= میانالی علیرضایلا من چوُخ ایللردن قاباق، دئمک اوُلار بیرینجی صینف کلاسلاریندان تانیش اوُلموشوق. او گونلردن بَری یئنی یئتمه‌لیک گونللرینی ده، برابر باشا وورموشوق. گنج یاشلاریمیزدا بیر بیریمیزله یاخیندان امکداشلیق ائتمیشیک. من تبریز دانشگاهیندا اوُخودوغوم زامانلار، میانالی علیرضانین شعرلری ایله تانیش اوُلموشام.

۲- بو اوزون ایللر آرخاسیندا قالان ادبی عؤمور حاقیندا نه دئیه بیلرسینیز؟

= مَن هر زامان علیرضانی چوُخ چالیشقان، داوامجیل دورمادان ادبی ایش‌لرده، شاعیرلرین شعرلرینی توُپلاییب چاپا وئرمکده، ادبی دَرنکلرده اوُلماقدا، شاعیرلرله یاخین امکداشلیق ائتمکده گؤرموشم. او آذربایجاندا یاراناق دَرنکلرده یاخیندان اشتراک ائدیر، شاعیرلرین رَغبتینی قازانمیشدیر.

علیرضا نئچه ایللر میانادان اوزاق خارجی اؤلکه‌لرده یاشاییبدیر، اوُنون تزه چاپا وئریلن بو کیتابیندا، غربت ده یارانان حسرتلر، آغیر کئچن گونلر، وَطندن اوزاق وَطن دویغولاری، وَطن مایالی شعرلری اؤزونی اوُلدوغی کیمی تام آیدنلیغیلا گؤستریر. هئچ زامان او وَطنی یاددان چیخارماییب نئچه کی دئییر:

انسان کیمی یاشاساق،

گؤزل‌له‌شر دنیامیز؛

باشقا بیر شعرینده ایسه فیکرینی بئله ایضاح ائدیر:

دونه‌نیم سن، بو گونوم سن، صاباحیم سنسن

گؤزه‌ل دیار، آذربایجانیم...

او صاف اوره‌ک‌لی، اینجه روحلی بیر شاعیردیر، اوُنون بو اثری ده باشقا اثرلری کیمی انسانین روحونی اوخشاییر، بیزلره ایسه حیاتین بیزدن اوزاق اوُلان و تجربه اوُلونمایان دیگر یؤنلرینی ده آچیر گؤسته‌ریر.

۳- سیزی بیر-بیرینیزه باغلایان مفکوره نه‌دی ؟

= بیزی بیر-بیریمیزه باغلایان فیکیر، وَطن پرورلیک، اوُنون قایغیسینی چَکمک، خالقیمیزین ادبی ارثینی قوُرویوب ساخلاماق، یئنی یئتمه‌لره ایسه باشاردیغیمیز قدر، بو یوُلدا کمک اوُلماق‌دیر.

۴- میانالی علیرضانین شعرلری حاقیندا فیکیرینیز ؟

علیرضانین شعیر دونیاسی چوُخ تَمیز، چوُخ ایستی، یوموشاق، عینی زاماندا دَرین، تاثیر ائدیجی قدرتی وار. وَطن‌پرورلیک علیرضا

شعرلرینین تَملینی تشکیل ائدیر. هئچ زامان او تاپشیریقلا قلمی الینه آلماییب. او بورا قدر شعر دنیامیزا لکه سالماییب، اؤز دئدییی کیمی:
او آدام کی، آدامدی، گونده گیرمیر مین دوُنا.

۵- میانادان یوُل آلان بو ادبی عؤمرونوز هارالاردان کئچیب؟
= میانادان یوُل آلان بیزیم ادبی عؤمروموز، چوُخ اَنیشلی، یوُخوشلی یوُللاردان کئچیب اؤیرندیکلریمیز اؤیرتدیکلریمیزدن قات-قات چوُخ اوُلوب. علیرضا بو یوُللارین ائنیش یوُخوشوندان اوغورلا کئچیب. اوُنون ادبی اثرلری بونلاری گؤسته‌ریر.
مَن کیچیک، قیسا بو صحبتده، اوُنلارین هامیسینی دئیه بیلمه‌رم، اوُخوجولار منابع‌لره، مراجعت ائلمه‌لی‌دیرلر.

۶- بو ادبی عؤمور، سیزی آذربایجان ادبیاتینا نئجه باغلاییب ؟
مَنجه ادبی عؤمور، ادبی حیات، آذربایجانین تاریخینه، خصوصا اوُنون مَدنی تاریخینه باغلاناماسا، او ادبی عؤمور اوُلا بیلمز، بئله بیر باغلیلیق ایسه علیرضانین شعرلرینده چوُخ آچیق اوزونی گؤسته‌ریر. شاعیر اؤزی بیر شعرینده اؤرنک اوُلسون دئیه بئله یازیر:
شعریمین مایاسی وَطندی، خالقدی
اوُنلاردی کؤمه‌ییم منیم دنیادا ...

۷- سیزدن اوزاقدا کئچن، غربت عؤمری یاشایان میانالی علیرضا یارادیجیلیغیندا قاباریق، شه‌کیلده گؤرونن اوُنون غربت شعرلرینه نئجه باخیرسینیز؟

= شبهه‌سیز دئمک اوُلار اوُنون غربت شعرلری چوُخ اوره‌ک یاخان، چوُخ جان یاندیران شعرلردیر. علیرضا بوتون غربت شعرلرینده وَطندن یازیب، اوُنون غربتده بیر آنی اوُلماییب‌کی، وَطنسیز کئچسین. بو توُپلودا تقدیم اوُلان اوُنون غربت شعرلری اوُخوجودا تجروبه ائتمه‌دییی بیر عؤموردن دانیشیر، اوُلا بیلمزکی، او شعرلری اوُخویوب کَدَرلنمه‌یه‌سن، اوُلا بیلمزکی، او شعرلرده علیرضانین نه قدر وَطن‌پرورلی‌یینی گؤره بیلمه‌یه‌سن، اوُلا بیلمزکی، ائشییه یوُخ ایچینه گیزلی گیزلی آغلایان اوره‌ک سیخینتیلارینی ائشیتمه‌یه‌سن. شاعیر باخین کی، اؤزی غربت هاواسینی نه قدر تاثیر ائدیجی شَکیلده سؤیله‌ییر:

هئچ نه‌یین داماقدا دادی، داد اوُلمور،
کیمسه‌نین نئیله‌سه، آدی آد اوُلمور،
آدی اوُلانلارین آدی، یاد اوُلمور
غربتده بیر شئی یوُخ، وَطن یئرینه.

۸- بیزه واخت آییردیغینیزا گؤره تشکر ائدیریک.

= ساغ اوُلون مَنده تشکر ائدیره‌م.

● از این شاعر، چاپ گردیده است:
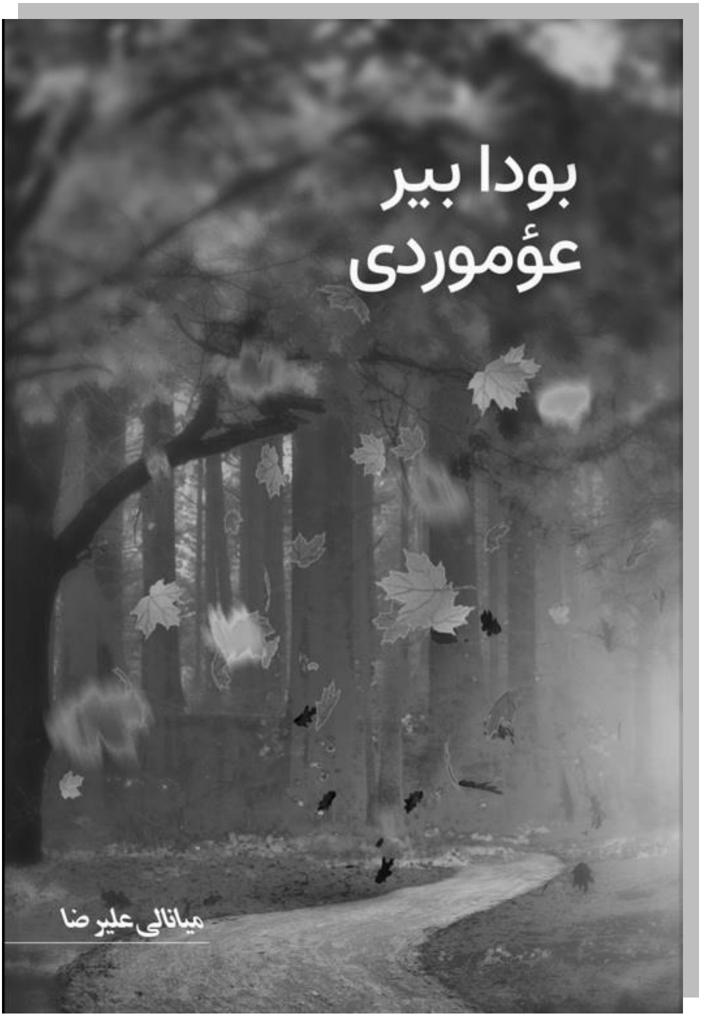
بودا بیر عؤموردی - ۱۴۰۱